БАШҠОРТОСТАН РЕСПУБЛИКАҺЫ ДЫУАН РАЙОНЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ДӨЙӨМ БЕЛЕМ БИРЕҮ УЧРЕЖДЕНИЕҺЫ ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ «БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ-БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ»

КИЛЕШЕЛДЕ

Педагогик совет
протоколы №1 28.08.2023й.

РАҪЛАЙЫМ

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ-БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ директоры

_________ З.Р.Низаметдинова

бойороҡ № 31 01.09.23й

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ-БАЛАЛАР БАҠСАҺЫНЫҢ МӘКТӘПКӘСӘ БЕЛЕМ БИРЕҮ ПРОГРАММАҺЫ

Әбдрәшит ауылы

2023

ЙӨКМӘТКЕ

ИНЕШ..4

Ҡыҫҡартмалар...4

Мәктәпкәсә белем биреү мәғариф программаһын тормошҡа ашырыуҙың норматив-хоҡуҡи базаһы...5

I. БИЛДӘЛӘНГӘН МАҠСАТТАР БҮЛЕГЕ...6

МОТЛАҠ ӨЛӨШ…………………………………………………………………………..6

1.1. Аңлатма яҙыу...6

1.1.1 Программаның маҡсаттары һәм бурыстары...6

1.1.2 Программаны әҙерләү алымдары һәм принциптары...6

1.2. Программаны әҙерләү һәм тормошҡа ашырыу өсөн әһәмиәтле характеристикалар……......7

1.2.1. Ойошма тураһында ҡыҫҡаса мәғлүмәт...8

1.2.2. Тәрбиәләнеүселәрҙең һәм уларҙың ғаиләләренең контингенты тураһында мәғлүмәт...8

1.2.3. Балаларҙың йәш буйынса үҫеш статистикаһы..8

1.3. Программаны тормошҡа ашырыуҙың планлаштырылған һөҙөмтәләре...................................8

1.4. Планлаштырылған һөҙөмтәләргә өлгәшеүҙе педагогик диагностикалау.................................8

БЕЛЕМ – ТӘРБИӘ БИРЕҮ ЭШЕНДӘ ҠАТНАШЫУСЫЛА ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАП АЛЫНҒАН ӨЛӨШ………………………………………………………………………………….………10

II. ЙӨКМӘТКЕЛЕ БҮЛЕК..13

МОТЛАҠ ӨЛӨШ……………………………………………………………………………13

2.1. Белем биреү өлкәһендә күрһәтелгән балаларҙың үҫеш йүнәлештәренә ярашлы мәғариф эшмәкәрлеге һүрәтләмәһе……………………………………………………………………13

2.1.1. Социаль-коммуникатив үҫеш…………………………………………………..13

2.1.2. Тирә-йүнде танып-белеү үҫеше…………………………………………………13

2.1.3. Телмәр үҫеше……………………………………………………………………14

2.1.4. Художество-эстетик үҫеш………………………………………………………15

2.1 5. Физик үҫеш………………………………………………………………………15

2.2. Программаның вариатив формалары, алымдары, ысулдары һәм уны тормошҡа ашырыу саралары……………………………………………………………………………………16

2.3. Төрлө төр һәм мәҙәни тәжрибәләрҙең белем биреү эшмәкәрлеге үҙенсәлектәре…………...16

2.4. Балалар башланғысына ярҙам итеү йүнәлештәре һәм ысулдары…………………………...16

2.5. Педагогтар коллективы һәм уҡыусыларҙың ғаиләләре араһында үҙ-ара килешеп эш итеү үҙенсәлектәре………………………………………………………………………………..16

2.6. Коррекция-үҫтереү эшенең йүнәлештәре һәм бурыстары……………………………..16

2.6.1. Адреслы психологик ярҙам күрһәтеү һәм психологик-педагогик оҙатыу программаларына индереү өсөн маҡсатлы уҡыусыларҙың категориялары……………………16

2.6.2. Коррекциялаусы-үҫтереүсе эш йөкмәткеһе…………………………………………..16

2.7. МББО-ның тәрбиә биреү программаһы………………………………………………16

2.7.1. Тәрбиә биреү программаһының маҡсатлы бүлеге……………………………………...16

2.7.2. Тәрбиә биреү программаһының йөкмөткеле өлөшө……………………………………16

2.7.3. Тәрбиә биреү программаһының ойоштороу бүлеге……………………………………20

БЕЛЕМ – ТӘРБИӘ БИРЕҮ ЭШЕНДӘ ҠАТНАШЫУСЫЛАР ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАП АЛЫНҒАН ӨЛӨШ……………………………………………………………………………… 21

III. ОЙОШТОРОУ БҮЛЕГЕ..23

МОТЛАҠ ӨЛӨШ...23

3.1. Программаны тормошҡа ашырыуҙың психологик-педагогик шарттары............................23

3.2. Программаны тормошҡа ашырыуҙы матди-техник яҡтан тәьмин итеү..............................24

3.3. Үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре...27

3.4. Уҡытыу һәм тәрбиә биреү өсөн методик материалдар һәм саралар менән тәьмин ителеү.27

3.5. Көн режимы һәм көн тәртибе 27

3.6. Тәрбиәүи эштәрҙең календарь планы (традицион ваҡиғалар, байрамдар, саралар)............30

БЕЛЕМ – ТӘРБИӘ БИРЕҮ ЭШЕНДӘ ҠАТНАШЫУСЫЛАР ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАП АЛЫНҒАН ӨЛӨШ...31

IV. КЫҪҠАСА ПРЕЗЕНТАЦИЯЛАУ...33

4.1. Дөйөм мәғлүмәт..34

4.2. Ойошманың программаһы йүнәлтелгән балаларҙың йәш буйынса һәм башҡа категориялары...34

4.3. Белем биреү мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусылар төҙөгән өлөштө характерлай..................34

4.4. Педагогия коллективының балалар ғаиләләре менән үҙ-ара йоғонто яһау статистикаһы..34

ИНЕШ

Ҡыҫҡартмалар

МББ – мәктәпкәсә белем биреү.

МББО (мәктәпкәсә белем биреү ойошмалары)– Мәғариф эшмәкәрлеген алып барған ойошмалар (бөтә милек формаһындағы) - белем биреү ойошмалары, шулай уҡ мәктәпкәсә белем биреү программаларын ғәмәлгә ашырған һәм балаларҙы тәрбиәләгән ойошмалар

КҮЭ – коррекция-үҫтереү эше.

ҺМС – һаулыҡ мөмкинлектәре сикләнгән.

МББИ – махсус белем биреү ихтыяжы.

Парциаль программа - ошо белем биреү ойошмаһында тормошҡа ашырылған тәғәйен парциаль программа.

Педагог - педагогик хеҙмәткәр - белем биреү эшмәкәрлеген тормошҡа ашырыусы ойошма менән хеҙмәт, эш мөнәсәбәттәрендә торған һәм уҡытыу , уҡыусыларҙы тәрбиәләү һәм (йәки) белем биреү эшмәкәрлеген ойоштороу буйынса бурыстарҙы башҡарған физик шәхес .

ПМПК - Психологик-медик-педагогик комиссия.

ППк – Психологик-педагогик консилиум.

Программа - белем биреү эшмәкәрлеген тормошҡа ашырыусы һәм мәктәпкәсә белем биреү программаларын тормошҡа ашырыусы ойошмала әҙерләнгән мәктәпкәсә белем биреү программаһы.

Тәрбиә биреү программаһы - Федераль тәрбиә биреү программаһы.

Ата-әсәләр - сабыйҙар, иртә һәм мәктәпкәсә йәштәге балаларҙың ата-әсәләре (законлы вәкилдәре).

ҮПКМ – Үҫтереүсе предмет-киңлек мөхите.

СанҠhН – санитария ҡағиҙәләре һәм нормалар.

УМК – уҡытыу-методика комплекты.

МББФДМС – Мәктәпкәсә белем биреү федераль дәүләт мәғариф стандарты.

Федераль программа – Мәктәпкәсә белем биреү федераль программаһы.

Программаны ғәмәлгә ашырыуҙың норматив-хоҡуҡи базаһы

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫның мәктәпкәсә белем биреү программаһы мәктәпкәсә белем биреү федераль дәүләт мәғариф стандартына ярашлы эшләнде. Рәсәй Мәғариф һәм фән министрлығының 17.10.2013-сө 1155-се бойороғо (уртаса 8.11.2022) һәм Рәсәй Федерацияһы Мәғариф министрлығының 1028-се бойороғо (артабан - ФББП МББ) менән раҫланған Мәктәпкәсә белем биреү федераль программаһы.

Белем биреү программаһы түбәндәгеләрҙе иҫәпкә алып әҙерләнгән:

1. 2012 йылдың 29 декабрендәге 273-ФЗ һанлы «Рәсәй Федерацияһында мәғариф тураһында»ғы Федераль закон (1922 йылдың 29 декабрендәге урталыҡта).

2. СанПиН 1.2.3685-21 «Рәсәй Федерацияһының 2021 йылдың 28 ғинуарындағы 2-се баш дәүләт санитар табибы ҡарары менән раҫланған именлекте һәм (йәки) кеше өсөн йәшәү мөхите факторҙарын тәьмин итеүгә демографик нормативтар һәм талаптар» китабы.

3. СанПиН 2.4.3648-20 2020 йылдың 28 сентябрендәге Рәсәй Федерацияһының баш дәүләт санитар табибы ҡарары менән раҫланған «Балаларҙы һәм йәштәрҙе тәрбиәләү һәм уҡытыу, ял итеү һәм һауыҡтырыу ойошмаларына санитар-эпидемиологик талаптар»;

4. СанПиН 2.3/2.4.3590-20 «Халыҡтың йәмәғәт туҡланыуын ойоштороуға санитар-эпидемиологик талаптар» Рәсәй Федерацияһы баш дәүләт санитар табибының 2020 йылдың 27 октябрендәге 32-се ҡарары менән раҫланған.

5. Рәсәй Мәғариф министрлығының 2020 йылдың 31 июлендәге 373-сө «Төп дөйөм белем биреү программалары - мәктәпкәсә белем биреү программалары буйынса мәғариф эшмәкәрлеген ойоштороу һәм тормошҡа ашырыу тәртибен раҫлау тураһында» приказы (реж. 01.12.2022 йыл).

I. БИЛДӘЛӘНГӘН МАҠСАТТАР БҮЛЕГЕ
МОТЛАҠ ӨЛӨШ

1.1. Аңлатма яҙыу

Маҡсат - Рәсәй халҡының рухи-әхлаҡи ҡиммәттәре, тарихи һәм милли-мәҙәни традициялар нигеҙендә йәш һәм шәхси үҙенсәлектәрен иҫәпкә алып, мәктәпкәсә балалыҡ осоронда баланы төрлө яҡлап үҫтереү (п. 14.1. ФББП МББ).

1.1.1. Программаның маҡсаттары һәм бурыстары

Программаның бурыстары:

1. Мәктәпкәсә белем биреү Рәсәй Федерацияһы өсөн берҙәм йөкмәткеһен һәм мәктәпкәсә белем биреү мәғариф программаһын үҙләштереүҙең планлаштырылған һөҙөмтәләрен тәьмин итеү.

2. Балаларҙы Рәсәй халҡының төп ҡиммәттәренә ылыҡтырыу - кешенең тормошо, дәрәжәһе, хоҡуҡтары һәм азатлығы, илһөйәрлек, граждандлыҡ, юғары әхлаҡи идеалдар, ныҡлы ғаилә, ижади хеҙмәт, матди яҡтан өҫтөнлөк, кешелеклелек, ғәҙеллек, коллективизм, бер-береңә ярҙам итеү һәм бер-береңә ярҙам итеү, быуындарҙың үҙ-ара мөнәсәбәтен формалаштырыуҙың тарихи хәтере һәм күсәгилешлелеге; Рәсәй халыҡтарының берҙәмлегенә һәм күсәгилешлелеге буйынса шарттар булдырыу.

3. Йәш һәм шәхси үҫеш үҙенсәлектәрен иҫәпкә алыу нигеҙендә белем биреү эшмәкәрлеген тотоуҙы төҙөү (структуралау).

4. Мәктәпкәсә йәштәге бөтә балалар өсөн дә белем һәм шәхси мөмкинлектәрҙең төрлөлөгөн иҫәпкә алып белем алыу өсөн шарттар булдырыу.

5. Балаларҙың физик һәм психик һаулығын, шул иҫәптән уларҙың эмоциональ именлеген һаҡлау һәм нығытыу.

6. Баланың физик, шәхси, әхлаҡи сифаттарын һәм ватансылыҡ нигеҙҙәрен, интеллектуаль һәм художество-ижади һәләттәрен, уның башланғыстарын, үҙаллылығын һәм яуаплылығын үҫтереүҙе тәьмин итеү.

7. Ғаиләгә психологик-педагогик ярҙам күрһәтеү һәм балаларҙы тәрбиәләү, уҡытыу һәм үҫтереү, уларҙың һаулығын һаҡлау һәм нығытыу, уларҙың именлеген тәьмин итеү мәсьәләләрендә ата-әсәләрҙең (законлы вәкилдәрҙең) компетентлығын арттырыу.

8. Балаларға үҫеш кимәлен, уңышлы үҙләштереү өсөн кәрәкле һәм етерлек кимәлдә үҫеште тамамлау этабында ярҙам итеү (п.14.2. ФББП МББ).

1.1.2. Программаны әҙерләү алымдары һәм принциптары

Белем биреү программаһы 7 йәшкә тиклемге балаларҙы уҡытыуға һәм тәрбиәләүгә йүнәлтелгән, уларҙы берҙәм белем биреү процесында берләштереүҙе күҙ уңында тота, мәғариф мөнәсәбәттәренең төрлө субъекттары менән үҙ-ара эш итеүҙе күҙ уңында тота, түбәндәге принциптарҙы иҫәпкә алып ғәмәлгә ашырыла:

- барлыҡ бала саҡ этаптарында (младен, иртә һәм мәктәпкәсә йәштәге) бала табыу, балалар үҫеше этаптарын байытыу (амплификация);
- Һәр баланың шәхси үҙенсәлектәренә таянып, белем биреү эшмәкәрлеген төҙөү, бала тәрбиәләүҙә әүҙемләшә, мәғариф субъектына әүерелә;
- балаларға һәм ата-әсәләргә (законлы вәкилдәргә), сабыйҙар, иртә һәм мәктәпкәсә йәштәге балаларҙы, шулай уҡ педагогик хеҙмәткәрҙәрҙе (артабан өлкәндәр) тәрбиәләүҙә ҡатнашҡан бәлиғ булмаған ғаилә ағзаларына булышлыҡ итеү һәм уларҙың хеҙмәттәшлеге;
- Баланы мәғариф мөнәсәбәттәрендә тулы ҡиммәтле ҡатнашыусы (субъект) тип таныу;
- төрлө эшмәкәрлек төрҙәрендә сабыйҙың ҡыҙыҡһыныуын һәм танып белеү эшмәкәрлеген формалаштырыу;

- мәктәпкәсә белем биреүҙең йәш буйынса адекватлығы (шарттарҙың, талаптарҙың, йәш буйынса алымдарҙың һәм үсеш үҙенсәлектәренә тап килеүе);
- балаларҙың этномәҙәни үсеш хәлен иҫәпкә алыу (п.14.3. ФББП МББ).

1.2. Программаны әҙерләү һәм тормошҡа ашырыу өсөн әһәмиәтле характеристикалар

1.2.1. Ойошма тураһында ҡыҫҡаса мәғлүмәт

Ойошманың тулы исеме: БАШҠОРТОСТАН РЕСПУБЛИКАҺЫ ДЫУАН РАЙОНЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ ДӨЙӨМ БЕЛЕМ БИРЕҮ УЧРЕЖДЕНИЕҺЫ ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ «БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ»

Ойошманың ҡыҫҡа атамаһы: ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ

Ойоштороусыһы: Башҡортостан Республиканың Дыуан районы хакимиәте

Етәксеһе: директор З.Р.Низаметдинова.

Белем биреү эшмәкәрлеген ғәмәлгә ашырыуға лицензия: 2015 йылдың 15 декабрендәге 3553-сө серия 12Л01 № 0005290

Эш режимы: көн һайын иртәнге сәғәт 8-ҙән киске 5-кә тиклем, ял көндәре: шәмбе, йәкшәмбе, Рәсәй Федерацияһы ҡануниәте менән билдәләнгән байрам көндәре.

Ойошманың юридик адресы: 452530, Башҡортостан Республикаһы, Дыуан районы, Әбдрәшит ауылы, Әй урамы, 40 А.

Ойошманың фактик адресы: 452530, Башҡортостан Республикаһы, Дыуан районы, Ёбдрёшит ауылы, Әй урамы, 40 А.

Ойошманың бәйләнеш телефоны: +7(34798)2-49-16

Ойошманың электрон почтаһы адресы: 052_abdrashcito@mail.ru

Ойошма сайтының адресы: https://karakulevonshds.02edu.ru/

Ойошманың кадрҙар составы тураһында мәғлүмәт: тәрбиәселәр - 2 кеше, 1,5 ставка; музыкаль етәксе – 0,25 ставка ,тәрбиәсе-1,25 ставка

Дәүләт-йәмәғәт идара итеү органдары тураһында мәғлүмәт: педагогик совет, дөйөм ата-әсәләр йыйылышы, хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылышы.

МББО балалар өсөн белем биреү ихтыяжын тәьмин итә:

Төркөмдәр һаны: 1

Төрлө йәштәге төркөмдәрҙең һаны: 1

Төркөмдәрҙең йүнәлеше тураһында мәғлүмәт:

Дөйөм үҫтереүсе төркөмдәр һаны: 1

Эш режимы һәм төркөмдәр һаны:

1.2.2 Тәрбиәләнеүселәрҙең һәм уларҙың ғаиләләренең контингенты тураһында мәғлүмәт

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ уҡыусыларының ғаиләләре түбәндәге характеристикаларҙан тора:

Тәрбиәләнеүселәре: 16 кеше

Шул иҫәптән:

Малайҙар һаны: 8 кеше

Ҡыҙҙар һаны: 8 кеше

Тулы ғаиләләр һаны: 9 кеше

Тулы булмаған ғаиләләр һаны: 3 кеше

1 балалы ғаиләләр һаны: 3 кеше

2 балалы ғаиләләр һаны: 2 кеше

Күп балалы ғаиләләр һаны: 8 кеше
Программала балалар, ата-әсәләр (законлы вәкилдәр), уҡытыусылар, социаль партнерҙар ҡатнаша.
ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ һәм тәрбиәләнеүселәрҙең ата-әсәләре (законлы вәкилдәре) араһындағы үҙ-ара мөнәсәбәттәр килешеү менән көйләнә.

1.2.3. Балаларҙың йәш буйынса үҫеш статистикаһы

1.3. Программаны тормошҡа ашырыуҙың планлаштырылған һөҙөмтәләре

Программаны үҙләштереүҙең яҡынса һөҙөмтәләре

МББФДМС-на ярашлы мәктәпкәсә йәш спецификаһы һәм МББ-ҙең системалы үҙенсәлектәре мәктәпкәсә йәштәге баланан тәғәйен белем биреү ҡаҙаныштары талап итә. Шуға күрә Программаны үҙләштереүҙең яҡынса һөҙөмтәләре төрлө йәш этаптарында һәм балалар баҡсаларының тамамланыуына мәктәпкәсә йәштәге баланың ҡаҙаныштарына йәш характеристикаһы булып тора.

Билдәләнгән йәш ориентирҙары шартлы характерға эйә, был баланың күҙалланған һөҙөмтәләргә ирешеү өсөн киң йәш диапазонын күҙ уңында тота. Был бала саҡта, айырыуса киҫкен осорҙа, балаларҙың тотороҡһоҙлоғо, гетерохронлығы һәм психик үҫешенең индивидуаль тиҙлеге менән бәйле. Ошо сәбәпле бала күҙалланған һөҙөмтәләрҙә билдәләнгән йәш характеристикаларын иртәрәк йәки һуңыраҡ бирелгән йәш ориентирҙарын күрһәтә ала.

Психик үҫеште һәм белем биреү программаһын үҙләштереүҙең төрлө шарттарын юғары шәхси күҙлектән күрһәтеү сәбәпле, балаларҙың бер йәше балаларҙың ҡаҙаныштарға булыуы мөмкин. Бүленгән айырмалар баланың балалар мәғариф программаһын үҙләштереүҙәге ҡыйынлыҡтары тип асыҡланмаҫҡа һәм уны тейешле маҡсатлы төркөмгә индереүҙе күҙ уңында тотмаҫҡа тейеш.

Йәш төркөмдәрендә Программаны тормошҡа ашырыу һөҙөмтәләре планлаштырыла:

1.4. Планлаштырылған һөҙөмтәләргә өлгәшеүҙе педагогик диагностикалау

п.16. ФББП МББ

Планлаштырылған һөҙөмтәләрҙең ҡаҙаныштарын педагогик диагностикалау баланың һәләтен, ҡыҙыҡһыныуҙарын, өҫтөнлөктәрен, ҡытыршылыҡтарын, шәхси үҙенсәлектәрен, өлкәндәр һәм тиҫтерҙәре менән үҙ-ара эш итеү ысулдарын өйрәнеүгә йүнәлтелгән. Ул баланың үҫеш үҙенсәлектәрен һәм динамикаһын асыҡларға, алынған мәғлүмәттәр нигеҙендә белем биреү программаһын үҙләштереүҙең шәхси мәғариф маршруттарын төҙөргә, белем биреү эшмәкәрлеген планлаштырыуға, ҡарауға һәм ойоштороуға ваҡытында үҙгәрештәр индерергә мөмкинлек бирә.

Планлаштырылған белем биреү һөҙөмтәләренә өлгәшеү педагогик диагностиканың үҙенсәлеклелеге МББФДМС-һының киләһе талаптарына бәйле:

- Балалар мәғариф учреждениеһының төп белем биреү программаһын үҙләштереүҙең яҡынса һөҙөмтәләре ДО-ның маҡсатлы йүнәлештәре буларaҡ бирелгән һәм мәктәпкәсә белем биреүҙең төрлө этаптарында бала ҡаҙаныштарының социаль-норматив йәш характеристикаларын күрһәтә;
- маҡсатлы ориентирҙар туранан-тура баһаланмаҫҡа тейеш, шул иҫәптән педагогик диагностика (мониторинг) рәүешендә лә, һәм балаларҙың реаль ҡаҙаныштары менән формаль сағыштырыу өсөн нигеҙ булып тормай;
- Программаны үҙләштереү уҡыусылар өсөн ваҡытлыса аттестация һәм йомғаҡлау аттестацияһын үткәреүгә ҡағылмай.

Был положениелар педагогик диагностиканың мәктәпкәсә йәштәге балаларҙың индивидуаль үҫешенә йүнәлтелгән булыуын билдәләй, уның нигеҙендә педагогик эштәрҙең һөҙөмтәлелеге билдәләнә һәм уларҙы артабан планлаштырыу тормошҡа ашырыла.

Педагогтар диагностикаһы (мониторинг) һөҙөмтәләре түбәндәге белем биреү мәсьәләләрен хәл итеү өсөн генә файҙаланыла ала:

1. Белем биреүҙе тикшереү (шул иҫәптән балаға ярҙам итеү, уның белем биреү траекторияһын төҙөү йәки уның үҫеш үҙенсәлектәрен профессиональ коррекциялау).

2. Балалар төркөмө менән эшләүҙе оптималләштереү.

Программаны тормошҡа ашырғанда балаларҙың шәхси үҫешенә баһа биреүҙәре ихтимал. Былдай баһалауҙы педагогик диагностика сиктәрендә педагогик хеҙмәткәр әҙерләй (педагогик эшмәкәрлек һөҙөмтәлелеген баһалауға бәйле мәктәпкәсә йәштәге балаларҙың индивидуаль үҫешен баһалау һәм уларҙы артабан планлаштырыу нигеҙендә ятҡан).

Ойошманың педагогик диагностика үткәреү үҙенсәлеге: йылына 2 тапҡыр

Балаларҙың индивидуаль үҫешен педагогик диагностикалауҙы ойошма уҡытыусылары аҙ рәсмиләштерелгән диагностикалау алымдары нигеҙендә үткәрә:

Педагог диагностикаһы/методи үткәреү формалары: күҙәтеү

Хәл ителгән бурыстар: бала үҫешенең индивидуаль үҙенсәлектәре тураһында мәғлүмәт алыу.

Яуаплылар: тәрбиәселәр

Мәғлүмәттәрҙе теркәү ысулдары: таблицалар тултырыу.

БЕЛЕМ – ТӘРБИӘ БИРЕҮ ЭШЕНДӘ ҠАТНАШЫУСЫЛАР ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАП АЛЫНҒАН ӨЛӨШ

Парциаль программа "БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһы."

Парциаль программаның авторҙары: Ф.Ғ. Аҙнабаева, Г.Ш. Әлбәкова, Ә.Р. Буранбаева, К.Ф. Мортаева

Парциаль программа менән танышырға мөмкин булған мәғлүмәттәр: https://abdrashitovaelementaryschoolkindergarten.02edu.ru/

Парциаль программа түбәндәге төркөмдәрҙә тормошҡа ашырыласаҡ:

- 3 йәштән 7йәшкәсә балалар төркөмөндә; төркөмдөң йүнәлеше - дөйөм үҫтереү;

"БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһы тулы күләмдә тормошҡа ашырыла.

1.1.Маҡсаты һәм Парциаль программаны тормошҡа ашырыу бурысы мәктәпкәсә йәштәге балалар ойлшмаһында Башҡортостан Республикаһының милли-мәҙәни, климатик, социаль-иҡтисад шарттары менән таныштырып, төбәк милли мәҙәниәте иамырҙарына йәлеп итеү.

Бурыстары:

- балала Ватанына, еренә, халҡына һәм үҙенең яҡындарына хөрмәт, һөйөү тойғоһо формалаштырыу;
- төбәктә йәшәгән үҙ милләте мәҙәниәте, ғөрөф-ғәҙәттәренә, йолаларына ихтирам үҫтереү, балала кешелек ҡиммәттәре, изгелек, дөрөҫлөк, ғорурлыҡ, иғтибарлыҡ, хәстәрлек, толерантлыҡ, илһөйәрлек сифаттарын тәрбиәләү;
- тыуған ыҡтың тәбиғәте, тарихы тураһында күберәк мәғләмәт алырға ынтылыш һәм уның матурлығын, хозурлығын аңлай, күрә белеүҙе үҫтереү;

Баланың үҫешен, һаулығын һаҡлау, нығытыу мәсьәләләре буйынса ата-әсәләрҙең психологик-педагогик белемен күтәреүҙә ыңғай ғаилә тәжрибәһен ҡулланыу;

- башланғыс дөйөм һәм мәктәпкәсә белем биреүҙең маҡсат, бурыстарының күсәгилешлеген тәьмин итеү.

1.2. Парциаль программаны әҙерләү принциптары һәм алымдары Маҡсатлы бүлектең 5-7 битендә

1.3. Парциаль программаның характеристикаһы, эшләү һәм тормошҡа ашырыу өсөн әһәмиәтлеләр, шул иҫәптән балаларҙың үҫеш үҙенсәлектәренә характеристикалар 6-86-сы биттә бирелгән

1.4. Планлаштырылған һөҙөмтәләр (маҡсатлы ориентирҙар).

Мәктәпкәсә йәштәге баланың программаны үҙләштереүе буйынса планлаштырылған һөҙөмтә Ете йәшлек бала: - үҙе, үҙенең енесе, кешеләр араһындағы гендер айырмалыҡтарын айыра, ғаилә ағзаларына һәм үҙенә, милләтенә һәм республикала йәшәгән башҡа милләт кешеләренә, уларҙың ғөрөф-ғәҙәттәренә, йолаларына ихтирам менән ҡарай - Рәсәй, Башкортостан Республикаһы ағзаһы булыуын, уҙе¬нең, бурыстарын һәм хоҡуҡтарын белә - Башҡорт халҡынын тарихы, мәҙәниәте, сәнғәте, милли батырҙары, күренекле кешеләре менән ҡыҙыҡһына - Башкорттарҙың һәм башҡа халыҡтарҙың биҙәү-кулланма сәнғәтен һәм мәҙәниәтен, рәссамдар һәм уларҙың эштәрен, уларҙың, эштәрен, балалар китаптарын биҙәүсе – иллюстраторҙарҙы таный. Төрлө милләтхалыҡтарының кейемендәге, көнкүреш әйберҙәрендәге биҙәктәрҙе айыра, әйберҙәрҙе дөрөҫ итеп атай - үҙ телендә фекерен, теләктәрен аңлата, ти9терҙәре һәм өлкәндәр менән аралаша, һорауҙарға тулы, аныҡ яуап бирә, башҡорт халҡының

ауыҙ-тел ижады, нәфис әҙәбиәт төрҙәрен айыра - үҙ һаулығын һаҡлау һәм нығытыу, сәләмәт йәшәү рәүеше күнекмәләрен, әҙәп-гигиена ҡағиҙәләрен үтәй - уйында үҙ ролен сюжет йүнәлеше буфынса башҡара, уйын ҡағиҙәләрен һаҡлай, тиҫтерҙәренең һәм уйын һөҙөмтәһенә баһа бирергә ынтыла - -башҡорт халыҡ уйындарында, ярыш-бәйгеләрҙә теләк менән ҡатнаша.

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй со мной») исемле парциаль программа

Парциаль программаның авторы (ы): Дудко Е. А.

Парциаль программа менән танышырға мөмкин булған мәғлүмәттәр: https://karakulevonshds.өәedu.ru/

Парциаль программа түбәндәге төркөмдәрҙә ғәмәлгә ашырыласаҡ:

- Балаларҙың төрлө йәштәге кесе төркөмөндә; төркөмдөң йүнәлеше - Дөйөм үҫтереү; балаларҙың йәше: 1-3 йәш

«Минең менән һүрәтлә» тулы күләмдә тормошҡа ашырыла.

1.1. Маҡсаты һәм Парциаль программаны тормошҡа ашырыу бурысы

Программаның маҡсаты - художестволы-эстетик үҫеш һәм һынлы эшмәкәрлек ярҙамында бәләкәй балаларҙың төрлө яҡлы үҫеше, шулай уҡ элементар һынлы оҫталыҡты һәм оҫталыҡты үҫтереү.

Төп бурыстары: 1. Элмәлә һәм һүрәт төшөрөүҙә элементар һынлы оҫталыҡтың үҫеше, әйберҙәрҙең төҫө һәм формаһы, буяуҙарҙың үҙенсәлектәре, ҡәләмдәр һәм пластик массалар тураһында башланғыс белемдең формалашыуы. 2. Иң ябай художестволы образ булдырыу өсөн төрлө художество материалдары менән балалар эксперименты өсөн шарттарҙы ойоштороу. 3. Балаларҙы төрлө художестволы тасуирлау саралары (биш, һыҙат, нөктә, мисәт) менән таныштырыу.

1.2. **Парциаль программаны әҙерләү принциптары һәм алымдары** Маҡсатлы бүлектең 9-12 битендә

1.3. **Парциаль программаның характеристикаһы, эшләү һәм тормошҡа ашырыу өсөн әһәмиәтлеләр, шул иҫәптән балаларҙың үҫеш үҙенсәлектәренә характеристикалар 10-13-сө** биттә бирелгән

1.4. Планлаштырылған һөҙөмтәләр (маҡсатлы ориентирҙар).

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй со мной») исемле парциаль программаның планлаштырылған һөҙөмтәләре (маҡсатлы ориентирҙары).

12-13 биттәрҙә бирелгән.

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында
рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программа"

Авторҙары: Давлетбаева Р.Г., Азнабаева Ф.Г., Харисова Я.С., Кагарманова Ф.

Парциаль программа менән танышырға мөмкин булған мәғлүмәттәр: «Бала саҡ» Башҡорт балалар баҡсаһында һәм төркөмдәрендә мәктәпкәсә белем биреү буйынса өлгө программаһында

Парциаль программа түбәндәге төркөмдәрҙә ғәмәлгә ашырыласаҡ:

- төрлө йәштәге балалар төркөмөндә; төркөмдөң йүнәлеше
- Дөйөм үҫтереү; балаларҙың йәше: 5-7

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программа"тулы күләмдә тормошҡа ашырыла.

1.1. Маҡсаты һәм Парциаль программаны тормошҡа ашырыу бурысы

Программаның маҡсаты - балалар баҡсаларында рус телен уҡытыу - балаларҙың үҙ фекерен үҫтереү һәм шәхес булараҡ мәктәпкәсә белем биреү менән бергә һөйләшеү телмәрен үҫтереү

Рус теленә мәктәпкәсә йәштәге балаларҙы уҡытыу бурысы: һүҙ составындағы бөтә өндәрҙең һәм тауыштарҙың дөрөҫ әйтелешен, телмәрҙең өгөтләү һәм интонация күнекмәләрен формалаштырыу; - ярашлы уйын шарттары аша лексик күләмде тәьмин итеү; - балаларҙы рус телен өйрәнеүҙең ошо этабы өсөн тәғәйенләнгән грамматик формалары менән таныштырыу; һорауҙарға яуап биреү һәм һорауҙарға яуап биреү, һорауҙарға яуап биреү һәм һорауҙарға яуап биреү.

1.2. **Парциаль программаны әҙерләү принциптары һәм алымдары** Маҡсатлы бүлектең 594 битендә

1.3. **Парциаль программаның характеристикаһы, эшләү һәм тормошҡа ашырыу өсөн әһәмиәтлеләр, шул иҫәптән балаларҙың үҫеш үҙенсәлектәренә характеристикалар** 295 биттә бирелгән

1.4. Планлаштырылған һөҙөмтәләр (маҡсатлы ориентирҙар).

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларының башҡорт балалар баҡсаларында рус телен өйрәнеү буйынса рәсми программа" буйынса планлаштырылған һөҙөмтәләр:
Сығарылыш уҡыусыһының маһирлығын һәм оҫталығына булған талаптар: 1) рус теленең бөтә тауыштарын айырым да, һүҙҙәр составында ла һөйләргә; 2) ғәмәли телмәрҙә 900-гә яҡын һүҙ ҡулланыу; 3) дөрөҫ булған интонация һәм баҫым менән фразалар һәм тәҡдимдәр төҙөү; 4) ырыу, һан, килеш, хөрәфәттәр, хөрәфәттәр, хөрәфәттәр, көплөктәр, эскә, эскә, эскә, эскә, уй-хыялдарға айырма; ата-әсә һәм хөрәфәттәргә урын эсеү; асыҡ йөҙ менән, дөрөҫ һәм кире яуаптар биреп, уны бирешеү; 5) рус телен аңлау, мөһим билдәләргә күрһәтеп, предметты (күрһәтеүҙәрҙе, хәлде) элементар тасуирлама биреү; 6) үҙең, ғаилә, дуҫтар, уйындар һәм уйынсыҡтар, хайуандар, эшмәкәрлеге, таныш әҙәби әҫәрҙәр тураһында һөйләргә; 7) неэквивалент лексика менән танышыу аша рус һәм башҡорт халҡының мәҙәниәтен белергә; 8) Башҡортостан Республикаһының һәм Рәсәй Федерацияһының милли символдарын белергә.

II. ЙӨКМӘТКЕЛЕ БҮЛЕК
МОТЛАҠ ӨЛӨШ

2.1. Белем биреү өлкәһендә күрһәтелгән балаларҙың үҫеш йүнәлештәренә ярашлы мәғариф эшмәкәрлеге һүрәтләмәһе:

п.17 ФББП МББ,

п.1.1.11. Мәктәпкәсә белем биреү федераль мәғариф программаһын тормошҡа ашырыу буйынса методик тәҡдимдәр.

2.1.1. Социаль-коммуникатив үҫеш

“Социаль-коммуникатив үҫе” мәғариф өле сиктәрендә балаларҙы "Родина", "Тәбиғәт", "Ғаилә", "Кеше", "Тормош", "Шәфҡәтлеле", "Изгелек", "Дуҫлыҡ", "Хеҙмәт" кеүек ҡиммәттәргә ылыҡтырыуға йүнәлтелгән. (п.18.8. ФББП МББ).

Уҡыу әсбаптары (дәрес әсбаптары, уҡытыу-методик әсбаптар, уҡыу әсбаптары, эш дәфтәрҙәре, хрестоматиялар, уҡыу комплекттары һ.б.) был өлкәләге ойошмаларҙа ҡулланыласаҡ:

- Азнабаева Ф.Г. Мин – ш2хес.-Уфа, Китап,2011.
- Азнабаева Ф.Ф. Обучаем развивая. – Уфа, 2004.
-Галанова Т.В. Развивающие игры с малышами до 3 лет. Ярославль, 2002.
- Кузнецова А. Лучшие развивающие игры. – М., 2008.
- Михайленко Н.Я. Организация сюжетной игры в детском саду: пособие для воспитателя / Н.Я. Михайленко, Н.А. Короткова. – М.: ЛИНКА-ПРЕСС, 2009.
- Алешине Н.В. Патриотическое воспитание дошкольников.- М.: ЦГЛ, 2004.

Белая К.Ю., Кондрыкинская Л.А. Патриотическое воспитание. (Учебно-методическое пособие). – М.: Элти-Кудиц, 2002.
- Козлова С.А. Мой мир: Приобщение ребенка к социальному миру. – М.: «ЛИНКА-ПРЕСС», 2000.
- Кондрыкинская Л.А. Занятия по патриотическому воспитанию в детском саду. – М.: ТЦ Сфера, 2010.
- Шорыгина Т.А. Беседы о правах ребенка. – М., 2007.
- Основы безопасности детей дошкольного возраста. / Н.Н. Авдеева, О.Л. Князева, Р.Б. Стеркина. М.: Просвещение, 2007.
- Белая К.Ю., Зимонина В.Н. Как обеспечить безопасность дошкольников: конспекты занятий по основам безопасности детей дошкольного возраста. – М., 2000.
- Хромцова Т.Г. Воспитание безопасного поведения дошкольников в быту. Учебное пособие. - М.: Педагогическое общество России, 2005.
- Улашенко Н.Б. Правила дорожного движения. Нестандартные занятия. Подготовительная группа. – Волгоград: ИТД «Корифей», 2010.
- Саулина Т.Ф. Три сигнала светофора: Ознакомление дошкольников с правилами дорожного движения: Для работы с детьми 3-7 лет.- М.: Мозаика-Синтез, 2008.
- Правила дорожного движения для детей дошкольного возраста /Сост. Н.А.Извекова, А.Ф. Медведева и др.; Под ред. Е.А.Романовой, А.Б.Малюшкина. - М.: ТЦ Сфера, 2007.
- Авдеева Н.Н., Князева Н.Л., Стеркина Р.Б. Безопасность: Учебное пособие по основам безопасности жизнедеятельности старшего дошкольного возраста. – СПб.: «ДЕТСТВО-ПРЕСС», 2007.
- Шорыгина Т.А. Осторожные сказки: Безопасность для малышей. – М.: Книголюб, 2004.

2.1.2. Тирә-йүнде танып-белеү үҫеше

Мәғариф өлкәһе сиктәрендә тәрбиәләүҙең дөйөм бурыстары балаларҙы «Кеше», «Ғаилә», «Белем», «Тыуған ил» һәм «Тәбиғәт» ҡиммәттәренә ылыҡтырыуға йүнәлтелгән (п.19.8. ФББП МББ).

Уҡыу әсбаптары (дәрес әсбаптары, уҡытыу-методик әсбаптар, уҡыу әсбаптары, эш дәфтәрҙәре, хрестоматиялар, уҡыу комплекттары һ.б.) был өлкәләге ойошмаларҙа ҡулланыласаҡ:

-Азнабаева Ф.Г., Шафикова Г.Р. «Т2би42т 32м кеше». Методик 7улланма .- Уфа: Китап ,2012.

- Марченко Л.И. Комплексное развитие детей в процессе их общения с природой. – Уфа: Китап, 2008.

- Николаева С.Н. Юный эколог. Программа экологического образования в детском саду. – М.: Мозаика-Синтез, 2010.

- Колесникова Е.В. Программа «Математические ступеньки».- М.: ТЦ Сфера, 2007.

- Колесникова Е.В. Математика для детей 4-5 лет. – М., 2007.

- Колесникова Е.В. Математика для детей 6-7 лет. – М., 2007.

- Колесникова Е.В. Математика для дошкольников. 3-4 года. – М., 2000.

- Марченко Л.И. Весна. – Методические рекомендации по комплексному развитию дошкольников в процессе их общения с природой. Уфа, 2008.

- Марченко Л.И. Зима. Методические рекомендации по комплексному развитию дошкольников в процессе их общения с природой. – Уфа, 2008.

- Марченко Л.И. Лето. Методические рекомендации по комплексному развитию дошкольников в процессе их общения с природой. – Уфа, 2008.

- Марченко Л.И. Осень. Методические рекомендации по комплексному развитию дошкольников в процессе их общения с природой. – М., 1996.

- Николаева С.Н. Методика экологического воспитания в детском саду. – М.: Просвещение, 2000.

- Николаева С.Н., Комарова И.А. Сюжетные игры в экологическом воспитании дошкольников. – М.: Издательство «Гном и Д», 2003.

- Рыжова Н.А. Воздух-невидимка. Пособие по экологическому образованию дошкольников. – М.: Линка-Пресс, 1998.

- Смирнова В.В., Банцева Н.И. Тропинка в природу. Экологическое образование в детском саду. – М.: Издательство «Союз», 2003.

2.1.3. Телмәр үҫеше

«Телмәрм үҫеше» мәғариф өлкәһе сиктәрендә балаларҙы «Мәҙәниәт» һәм «Матурлыҡ» ҡиммәттәренә ылыҡтырыуға йүнәлтелгән. (п. 20.8. ФББП МББ).

Уҡыу әсбаптары (дәрес әсбаптары, уҡытыу-методик әсбаптар, уҡыу әсбаптары, эш дәфтәрҙәре, хрестоматиялар, уҡыу комплекттары һ.б.) был өлкәләге ойошмаларҙа ҡулланыласаҡ:

-Азнабаева Ф.Г., Йылыкбаева Г.Р., Харисова М.Р., Аминева Р.И. Тылсымлы 0нд2р. Балалар бакса3ы т2рби2селяре 0с0н к1рг26м2ле-методик 7улланма. «Китап»,2012.

- Азнабаева Ф.Г., Йылыкбаева Г.Р., Нарынбаева А.З. Г0лбостан: Балалар бакса3ында телм2р 19тере1 0с0н методик 7улланма.-«Китап»,2010.

- Давлетбаева Р.Г., АзнабаеваФ.Г и др. Программа обучения русской разговорной речи в башкирских детских дошкольных образовательных учреждениях.

-Каримова В.Б. М2кт2пк2с2 й2шт2ге балалар6ы грамота4а 26ерл21 0с0н методик 7улланма.-Мет.пособие,2005

-Азнабаева Ф.Г., Фаизова М.И.Азнабаева Е. Г. Русский язык в национальном дошкольном образовательном учреждении.- «Китап»,2010.

- Е.В. Колесникова, «От слова к звуку», Ювента ,2015.

- Е.В. Колесникова,«Запоминаю буквы»,Ювента, 2016.
- Нищева Н.В. Развитие связной речи. – СПб., 2009.
- Ушакова О.С. Развитие речи детей 3-4 лет. - М., 2008.
Ушакова О.С., Арушанова А.Г., Струнина Е.М. Придумай слово: Речевые игры и упражнения для дошкольников: Книга для воспитателей детского сада и родителей. - М., 1996.
- Баландина Г.Ф. Игрушки - перчатки для кукольного театра. – Уфа: Китап, 2004.
- Жукова О. Игры со сказками. – СПб., 2004.
- Книга для чтения в детском саду и дома: 4-5 лет / Сост. В.В. Гербова и др. – М., 2006.
- Книга для чтения в детском саду и дома: 5-7 лет / Сост. В.В. Гербова и др. – М., 2006.
- Хрестоматия для детей старшего дошкольного возраста/ Под ред. В.И.Логиновой.- М.: Просвещение, 1990.
- Хрестоматия для дошкольников 2-4 года /Сост. Н.П.Ильчук и др. М.,99

2.1.4. Художество-эстетик үҫеш

"Художество-эстетик үҫеш" мәғариф өлө сиктәрендә тәрбиәләүҙе дөй бурыстары балаларҙы "Мәҙәниәт" һәм "Матурлыҡ" и ылыҡтыра йүнәлтелгән (п. 21.8. ФББП МББ).

Уҡыу әсбаптары (дәрес әсбаптары, уҡытыу-методик әсбаптар, уҡыу әсбаптары, эш дәфтәрҙәре, хрестоматиялар, уҡыу комплекттары һ.б.) был өлкәләге ойошмаларҙа ҡулланыласаҡ:

- Ғәлиева Ғ.Ғ. Мәктәпкәсә йәштәге балаларҙы башҡорт халҡының көнкүреше, үткән тарихы, әҙәбиәте, сәнғәте, мәҙәниәте һәм ғөрөф-ғәҙәттәре менән таныштырыу.
-«ИльЗам»: Методическое пособие по художественному развитию дошкольников (3-7 лет)/ под ред. Азнабаевой Ф.Г. – Уфа, 2009.
- Азнабаева Ф.Г. Рисуем фантазируя. Нетрадиционная техника рисования. – Уфа, 2009.
- Комарова Т.С. Изобразительная деятельность в детском саду. М: Просвещение, 1981
-Швайко Г.С. Занятия по изобразительной деятельности. М: ВАЛДОС, 2003
- Молчева А.В. Народное декоративно-прикладное искусство Башкортостана –дошкольникам. Уфа: «Китап», 1995.
- Сауко Т.Н., Буренина А.И. Топ-хлоп, малыши: программа музыкально-ритмического воспитания детей 2-3 лет. – СПб., 2001.
-Ф.Г. Г0б2йбуллина, Бе66е8 байрамдар, 0ф0 ,«Китап», -2004.
- М. С2лимов, Балалар 0с0н йыр6ар, 0ф0, «Китап», -2012
- Буренина А.И. Коммуникативные танцы-игры для детей - С-Пб, 2004
- Буренина А.И. Театр всевозможного. От игры до спектакля. СПб, 2002
- Волоснина Г.А. Аничков мост: вчера, сегодня, завтра. Музыкальные минутки для малышей.- С- Пб, 2006
- Давыдова М.А. Музыкальное воспитание в детском саду.-М., 2006
- Зарецкая Н.В. Веселая карусель, игры, танцы, упражнения 2-4 года.- М., 2004
-И.А.Лыкова Изобразительное искусство в детском саду, « Цветные ладошки»,» Карапуз-дидактика», 2007.
- Зарецкая Н.В. Танцы в детском саду.- М., 2004
- Зарецкая Н.В.Музыкальные сказки для детского сада.- М., 2004
- Корчаловская Н.В., Посевина Г.Д. Праздник каждый день. Ростов н/Д: Феникс, 2002

2.1.5. Физик үҫеш

«Физик үҫеш» мәғариф өлкәһе сиктәрендә балаларҙы «Тормош», «Һаулыҡ» ҡиммәттәренә ылыҡтырыуға йүнәлтелгән (п. 22.8. ФББП МББ).

Уҡыу әсбаптары (дәрес әсбаптары, уҡытыу-методик әсбаптар, уҡыу әсбаптары, эш дәфтәрҙәре, хрестоматиялар, уҡыу комплекттары һ.б.) был өлкәләге ойошмаларҙа ҡулланыласаҡ:

-Ф.Г.Азнабаева , Д.У.Еникеева, Ф.Г. Яфаева, Х2р2к2тт2 192бе6, Балалар ба7са3ында физик белем бире1 эшм2к2рлеге буйынса методик 7улланма,«Китап»,0ф0, 2013

-Л.И. Пензулаева « Физкультурные занятия в детском саду», « Мозаика-синтез», 2012.

-М.А.Фисенко « Физкультура первая и вторая младшие группы» , ИТД « Корифей», 2010.

-С.Е.Голомидова « Физкультура. Нестандартные занятия. Старшая группа», ИТД « Корифей», 2010.

2.2. Программаның вариатив формалары, алымдары, ысулдары һәм уны тормошҡа ашырыу саралары:

п.23 ФББП МББ

2.3. Төрлө төр һәм мәҙәни тәжрибәләрҙең белем биреү эшмәкәрлеге үҙенсәлектәре:

п.24 ФББП МББ

2.4. Балалар башланғысына ярҙам итеү йүнәлештәре һәм ысулдары:

п.25 ФББП МББ

2.5. Педагогтар коллективы һәм уҡыусыларҙың ғаиләләре араһында үҙ-ара килешеп эш итеү үҙенсәлектәре:

п.26. ФББП МББ,

6-сы бүлек Мәктәпкәсә йәштәге балаларҙың ата-әсәләре менән мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһын үҙ-ара эш итеү // Мәктәпкәсә белем биреү федераль белем биреү программаһына ярашлы, мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларының мәғариф эшмәкәрлеген планлаштырыу һәм тормошҡа ашырыу буйынса методик тәҡдимдәр. РФ Мәғариф министрлығы, әөәһ йыл.

2.6. Коррекция-үҫтереү эшенең йүнәлештәре һәм бурыстары: (п. 28. ФББП МББ**)**

2.6.1. Уларға адреслы психологик ярҙам күрһәтеү һәм уларҙы психологик-педагогик оҙатыу программаларына индереү өсөн маҡсатлы укыусыларҙың Категориялары:

п. 27.8. ФББП МББ,

7-се БҮЛЕК. Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһында коррекциялау-үҫтереү эшмәкәрлеген ойоштороу // Мәктәпкәсә белем биреү федераль программаһына ярашлы, берекмәнең мәғариф эшмәкәрлеген планлаштырыу һәм тормошҡа ашырыу буйынса методик тәҡдимдәр. РФ Мәғариф министрлығы, әөәһ йыл.

Уларға адреслы психологик ярҙам күрһәтеү һәм уларҙы психологик-педагогик оҙатыу программаларына индереү өсөн маҡсатлы уҡыусыларҙың Категориялары:

2.6.2. Коррекциялаусы-үҫтереүсе эш йөкмәткеһе:

- диагностика эше (п. 28.1. ФББП МББ);
- КҮЭ (п. 28.2. ФББП МББ);
- консультация эше (п. 28.3. ФББП МББ).

2.7. МББО-ның тәрбиә биреү программаһы

2.7.1. Тәрбиә биреү программаһының маҡсатлы бүлеге:

п.29.2 ФББП МББ

2.7.2. Тәрбиә биреү программаһының йөкмәткеле өлөшө:

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ үҙенсәлеген сағылдырған формалашыу элементтары

1) Ойошма эшмәкәрлегенең маҡсаты һәм мәғәнәһе, уның миссияһы: мәктәпкәсә белем биреүҙең төп бурыстарын тормошҡа ашырыу, тәрбиәләнеүселәрҙең физик һаулығын һаҡлау

һәм нығытыу, ғаиләгә тәрбиәләнеүселәр тәрбиәләү һәм уҡытыу мәсьәләләрендә ярҙам күрһәтеү, танып белеү әүҙемлегенең нигеҙе булараҡ ҡыҙыҡһыныусанлыҡты үҫтереү, художестволы ижадты формалаштырыу, коммуникатив өлкәне үҫтереү.

2) Ойошмала йәшәү һәм тәрбиәләү принциптары: сабыйҙың йәш һәм индивидуаль үҙенсәлектәрен иҫәпкә алып мәктәпкәсә балалыҡ осоронда төрлө яҡлап үҫешкән шәхес тәрбиәләү

3) Ойошма образы, уның үҙенсәлектәре, символикаһы, тышҡы имиджы: Ыңғай имидж булдырыу өсөн хеҙмәткәрҙәр коллективы уҡыусыларҙың ата-әсәләре (законлы вәкилдәре) менән хеҙмәттәшлектә, балалар баҡсаһы тәрбиәләнеүселәре ҡатнашлығында һәр төркөмдөң логотибын эшләгән. Бал ҡорттары - төрлө йәштәге өлкәндәр төркөмө, күмәскәй - төрлө йәштәге бәләкәйҙәр төркөмө. Учреждениеның сайтын беләбеҙ, ул ыҡсым ғына, аңлайышлы, сағыуыраҡ, шуға учреждениеның имиджын тулыландыра. Сайттың реклама эше һәм мәғлүмәт асыҡлығы белем биреү мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусыларҙың учреждение эше тураһында мәғлүмәт сығанаҡтарына инеүҙе ябайлаштыра. Ата-әсәләрҙең балалар баҡсаһына әләгеүе районның башҡа мәктәпкәсә белем биреү учреждениелары араһында тотороҡло ыңғай имиджды раҫлай ғына. Социаль селтәрҙәр системалы рәүештә алып барыла. Иллеләр балалар баҡсаһында мәктәпкәсә балаларҙың тормошо тураһында хәбәрҙәр менән тулған. Байрамдар, ял итеүҙәр, дәрестәр, йәйге һауыҡтырыу кампанияһы, иртәлектәр - былар барыһы ла ата-әсәләрҙе әүҙем уҡыған (законлы вәкилдәр) социаль селтәрҙәрҙә яҡтыртыла.

4) Уҡыусыларға, уларҙың ата-әсәләренә (законлы вәкилдәргә), ойошманың хеҙмәткәрҙәренә һәм партнерҙарына мөнәсәбәт: Үҙәкләштерелгән берҙәмлек һәм мәғариф мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусыларҙың һәммәһенең дә хеҙмәттәшлеккә әҙерлеге тәрбиәүи эш төҙөлөүсе төп нигеҙ булып тора. Ғаилә һәм йәмғәт мәктәпкәсә тәрбиәһен интеграциялау, ғаиләлә тәрбиә биреүҙең өҫтөнлөгөн һаҡлау, ғаиләләрҙе уҡытыу-тәрбиә биреү процесында ҡатнашыуға әүҙемерәк йәлеп итеү мөһим.
Ата-әсәләр һәм тәрбиәселәр «заказсы» һәм «башҡарыусы» түгел, ә коллегалары һәм партнерҙары (дөйөм бурысы - бала тәрбиәләү) баланы тәрбиәләү, шул уҡ ваҡытта профессионалдың тәрбиәсеһе, эксперт позицияһын биләй, ә ата-әсә тәрбиәсенең фекеренә ҡолаҡ һала һәм ҡулынан килгәнсә ярҙам итә. Тик ошондай алым менән генә граждан һәм илһөйәр тәрбиәләргә, балаларҙың һәләтен асырға, уларҙы юғары технологиялы, конкурентлы йәмғиәттә тормошҡа әҙерләргә мөмкин.

5) Ойошманың төп ҡағиҙәләре: Социаль яуаплы шәхес тәрбиәләү өсөн шарттар булдырыу, илһөйәрлек, Рәсәй гражданлыҡ берҙәйлеге, әхлаҡи мәҙәниәт формалаштырыуға йүнәлтелгән берҙәм белем биреү киңлеген, тәрбиә мөхитен булдырыу. Инновацион технологиялар, ФББП-һын тормошҡа ашырыу өсөн методикалар индереү, остазлыҡ системаһын камиллаштырыу юлы менән педагогтарҙың профессиональ оҫталығын, компетентлығын һәм ижади потенциалын үҫтереү өсөн шарттар булдырыуға булышлыҡ итеү.

6) Традициялар һәм йолалар, ойошмала этикеттың үҙенсәлекле нормалары: Ритуалдар һәм традициялар халыҡтың берләшеүе тойғоһон үҫтереүгә булышлыҡ итә, балаға коллективтың ҡиммәттәрен үҙләштерергә, артабанғы ғәмәлдәрҙе һәм ваҡиғаларҙы күҙалларға ярҙам итә. Шуға күрә балалар баҡсаһының йәшәйешенә йолалар һәм традициялар индереүҙе кәрәк тип иҫәпләйбеҙ. Әммә һәр традиция билдәле тәрбиәүи мәсьәләләрҙе хәл итергә һәм балаларҙың йәш үҙенсәлектәренә тап килергә тейеш. Дөйөм төркөм йолаһы. Башҡортостан Республикаһының Рәсәй флагын һәм флагын йыл һайын күтәреү, өлкән мәктәпкәсә йәштәге лайыҡлы балаларға сиратлап иҫбатлана.

7) Ойошманың образын һәм ҡиммәттәрен сағылдырған предмет-киңлек мөхитенең үҙенсәлектәре: Йәш һәм гендер үҙенсәлегендәге МББФДМС -на тап килә.

8) Социомәҙәни контекст, ойошманың тышҡы социаль һәм мәҙәни мөхите (этномәҙәни, конфессиональ һәм төбәк үҙенсәлектәрен иҫәпкә ала): Программа мәктәпкәсә йәштәге балаларҙы милли мәҙәниәт сығанаҡтарына һәм Башҡортостан халыҡтары тарихына ылыҡтырыуға, илһөйәрлек тойғоларын тәрбиәләүгә йүнәлтелгән. Сағыштырыу-патриотик тәрбиә биреү Рәсәй граждандарының бөтә социаль ҡатламдарына һәм йәш төркөмдәренә йүнәлтелгән һәм патриотик, әхлаҡи тәрбиә биреү системаһын үҫтереүҙең төп юлдарын билдәләй, хәҙерге шарттарҙа уның йөкмәткеһен нигеҙләй, уны тормошҡа ашырыу юлдарын һәм механизмдарын билдәләй.

Ойошманың уның үҙенсәлеген сағылдырған тәрбиәләүсе мөхит элементтары

1) баланың тирә-яҡ донъяға, башҡаларға, үҙ-үҙенә ҡарата эмоциональ-хаҡлы мөнәсәбәтен формалаштырыу өсөн шарттар: баланың тирә-яҡ донъяға, башҡаларға, үҙ-үҙенә ҡарата эмоциональ-хаҡлы мөнәсәбәтен формалаштырыу өсөн һүҙҙәр:

2) Рәсәй йәмғиәтенең традицион ҡиммәттәренә ярашлы эшләү һәм эш итеү буйынса беренсел тәжрибәгә эйә булыу өсөн шарттар: баланың тәүге эш тәжрибәһенә эйә булыу өсөн шарттар һәм Рәсәй йәмғиәтенең традицион ҡиммәттәренә ярашлы эш итеү:

3) Үҙ аллылыҡ, инициативалылыҡ һәм төрлө балалар-балалар уртаҡлығында ижади эш итеү өсөн шарттар булдырыу, шул иҫәптән төрлө йәштәге балалар берләшмәһе: үҙ аллылыҡ, инициативалылыҡ һәм ижади эш итеү өсөн шарттар төрлө балалар-тәрбиә һәм балалар-үҫмерҙәр берлегендә, шул иҫәптән төрлө йәштәге балалар берләшмәһендә:

Ойошманың үҙенсәлеген сағылдырған мәктәпкәсә белем биреү учреждениеһы берлегенең характерҙа булыуы

1) Һөнәри берләшмәнең, профессиональ берләшмәнең, балалар һәм өлкәндәр берләшмәһенең ҡиммәттәре һәм маҡсаттары һеҙҙең ойошмағыҙҙың үҙенсәлеген сағылдырған уртаҡлығын ҡылығыҙ. Профессиональ берләшмә, һөнәри-ата-әсәләр берләшмәһе, балалар һәм өлкәндәр берлеге кеүек ҡиммәттәрҙе һәм маҡсаттарҙы киңәйтегеҙ

2) Балалар тәрбиәләү процесында бөтә уртаҡлыҡтар ойоштороу үҙенсәлектәре һәм уларҙың роле: бөтә аралашыуҙы ойоштороу үҙенсәлектәре һәм балалар тәрбиәләү процесында уларҙың роле

3) Балаларҙың төрлө йәштәге үҙ-ара эш итеү мөмкинлектәрен тәьмин итеү үҙенсәлектәре: балаларҙың төрлө йәштәге үҙ-ара эш итеү мөмкинлектәрен тәьмин итеү

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһының ата-әсәләр (законлы вәкилдәр) менән эшләү үҙенсәлектәре.

Педагогтарҙың һәм ата-әсәләрҙең (законлы вәкилдәрҙең) тәрбиәүи эш процесында мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһында файҙаланылған хеҙмәттәшлеген ойоштороу буйынса эшмәкәрлек төрҙәренең һәм формаларының үҙенсәлектәре.

Педагогтарҙың һәм ата-әсәләрҙең (законлы вәкилдәрҙең) тәрбиәүи эш процесында хеҙмәттәшлеген ойоштороу буйынса эшмәкәрлек төрҙәренең һәм формаларының үҙенсәлектәре

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһының ваҡиғаларҙы ойоштороу үҙенсәлеген сағылдырыусы белем биреү ойошмаһы ваҡиғалары

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһында ваҡиғаларҙы ойоштороу үҙенсәлектәре:

Ваҡиғалар үҫешенең үҙенсәлектәре

Белем биреү учреждениеларында уртаҡ эшмәкәрлектең үҙенсәлектәре

Өлкәндәрҙең һәм баланың белем биреү өлкәһендәге айырым мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһы эшмәкәрлегенең айырым төрҙәре һәм формалары:

Белем биреү учреждениеларында өлкәндәрҙең һәм баланың уртаҡ эшмәкәрлек формалары һәм төрҙәренең үҙенсәлектәре

Ойошманың предмет-киңлек мөхите үҙенсәлектәре

Ойошманың предмет-киңлек мөхите билдәләре:

1) Таныҡтар һәм символдар: Төҙөү-киңлек мөхитен булдырыу төрлө мәғариф программаларын тормошҡа ашырыуҙы; белем биреү эшмәкәрлеге алып барылған милли-мәҙәни, климат шарттарын иҫәпкә алыуҙы; балаларҙың йәш үҙенсәлектәрен иҫәпкә алыуҙы тәьмин итә. Үҫтереүсе мөхит түбәндәге принциптарҙа төҙөлгән: 1) хәүефһеҙлек. 2) вариативлыҡ; 3) һәр кем шөғөлләнә ала; 4) тулы ҡанлылыҡ; 5) күп функциялы; 6) трансформациялау;

2) Ойошма урынлашҡан социомәҙәни шарттарҙың төбәк һәм этнографик үҙенсәлектәрен сағылдырған мөхит компоненттары: - Дәүләт һәм Республика символикаһы - Милли материал: альбомдар, картиналар, фотоиллюстрациялар һ.б. - Халыҡ биҙәү-ҡулланма сәнғәте өлгөләре - Балалар нәфис әҙәбиәте

3) Экологик, тәбиғәт байлыҡтарын һәм хәүефһеҙлекте сағылдырған мөхит компоненттары: Учреждениеның предмет-киңлек мөхитен булдырыу Стандарт талаптарына һәм санитар-эпидемиологик талаптарға тап килә һәм мәктәпкәсә белем биреү программаһын иҫәпкә алып эшләнгән төп белем биреү программаһын тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итә. Мәктәпкәсә тиклемге йәштәге балаларҙы үҫтереү, уларҙың һаулығын һаҡлау һәм нығытыу өсөн учреждение, төркөм һәм участка, материалдар, ҡорамалдар һәм инвентарь киңлегенең мәғариф потенциалын мөмкин тиклем тормошҡа ашырыуҙы, балаларҙың һәм өлкәндәрҙең (шул иҫәптән төрлө йәштәге балаларҙың) аралашыу һәм уртаҡ эшмәкәрлеге, балаларҙың двигатель әүҙемлеге, шулай уҡ уларҙы берләштереү өсөн мөмкинлектәр тәьмин итә. Өҫтөнлөклө предмет-киңлек мөхите төрлө белем биреү программаларын тормошҡа ашырыуҙы; белем биреү эшмәкәрлеге алып барылған милли-мәҙәни, климат шарттарын иҫәпкә алыуҙы; балаларҙың йәш үҙенсәлектәрен иҫәпкә алыуҙы тәьмин итә

4) Балаларға аралашыу, уйындар һәм уртаҡ эшмәкәрлек мөмкинлеген тәьмин иткән мөхит компоненттары: климаттың үҙенсәлеге төрлө киңлек (уйын, конструкция, берләшеү өсөн) булдырырға мөмкинлек бирә, шулай уҡ төрлө материал, уйындар, уйынсыҡтар һәм ҡорамалдар балаларҙы ирекле һайлауҙы тәьмин итә. Уйын материалы даими рәүештә үҙгәрә, был балаларҙа уйын, двигатель, танып белеү һәм тикшереү әүҙемлеген дәртләндерә.

5) Ғаиләнең, төрлө быуын кешеләренең ҡиммәтен, ғаилә менән аралашыу шатлығын сағылдырған мөхит компетенциялары: үҫешеүсе предмет-киңлек мөхите төрлө мәғариф программаларын тормошҡа ашырыуҙы; белем биреү эшмәкәрлеге алып барылған милли-мәҙәни, климат шарттарын иҫәпкә алыуҙы; балаларҙың йәш үҙенсәлектәрен иҫәпкә алыуҙы тәьмин итә.

6) Тәбиғәт календары - йәш кәңәштәренә ярашлы Комнатлы үҫемлектәр - Йәш буйынса миҙгелле материал - Үҫемлектәр Паспорты - Экология тематикаһына алмашыныусы материал - Макет - Тәбиғәтте өйрәнеү һәм әҙәбиәтте өйрәнеү фәне өсөн Әҙәбиәт. - Астрономия буйынса материал (ст, подг) - телмәр үҫеше буйынса Дидактик уйындар - балаларҙың йәше буйынса «Ғаилә», «Больница», «Магазин», «Мәктәп», «Парикмахер», «Почта», «Амонеавия», «Армавия» уйындары өсөн аңлатма материал. - Советташтар - юл фажиғәләрен иҫкәртеү буйынса Дидактик, өҫтәл уйындары - Макеттар - Юл билдәләре - Юл хәрәкәте ҡағиҙәләре тураһында әҙәбиәт - Дәүләт һәм Республика символикаһы - Милли материалдар: альбомдар,

картиналар, фотоиллюстрациялар һ.б. - Халыҡ биҙәү-ҡулланма сәнғәте өлгөләре - Балалар художестволы әҙәбиәте - балаларҙың йәшенә ярашлы художестволы әҙәбиәт. - Художестволы әҙәбиәттең булыуы - тирә-яҡ донъя менән танышыу һәм художестволы әҙәбиәт менән танышыу буйынса мәғариф эшмәкәрлеге темалары буйынса Иллюстрация - рәссамдар - иллюстраторҙар тураһында материалдар - шағирҙар, яҙыусылар (өлкән йәштәге) - Томатик күргәҙмәләр - балалар музыка ҡоралдары - магнитофон - аудиояҙмалар һайлау - музыкаль уйынсыҡтар (тауышлы, әйтеп ишеттерелмәгән) - сағыу төҫтәр, сағыу билдәләр, сағыу төҫтәр һыҙаттары. - Төтөнләнгән ҡайсы, елем, елем, сепрәк, аппликация өсөн салфетка - балалар эштәренең сменалы күргәҙмәләре, балалар һәм ата-әсәләрҙең берлектәге эштәре өсөн урын - Открыткалар, һүрәттәр, китаптар һәм һүрәттәр менән альбомдар, предметлы һүрәтләмәләр етерлек.

7) Көс ҡулланып эш итеү мөмкинлеген тәьмин иткән, шулай уҡ кеше һәм дәүләт тормошонда хеҙмәт ҡиммәттәрен сағылдырған мөхит компетенциялары: Ашхана һәм коллектив хеҙмәт өсөн дежурҙа тороу өсөн алъяпҡыстар, сепрәктәр, щеткалар, һеперткеләр, сүмесбаштар, тазиктар төркөмөндә булырға кәрәк

8) Сәләмәт йәшәү рәүеше, физик культура һәм спорт мәғәнәһен асыусы һаулыҡты нығытыу өсөн бала табыуҙы тәьмин иткән мөхит компоненттары: - Һүндереү, йүгереү, тигеҙләнеш өсөн ҡорамалдар - шыуыу, ташлау, етеҙлек һәм егеү өсөн - Атрибуттар хәрәкәтле һәм спорт уйындарына - Нерадицион ҡорамалдар

9) Рәсәй мәҙәниәтенә сумыу, күп милләтле Рәсәй халҡының йолалары үҙенсәлектәре менән танышыу мөмкинлеге биргән мөхит компоненттары: - Дәүләт һәм Республика символикаһы - Милли материалдар: альбомдар, картиналар, фотоиллюстрациялар һ.б. - Халыҡ биҙәү-ҡулланма сәнғәте өлгөләре - Балалар нәфис әҙәбиәте

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһының социаль партнерлыҡ үҙенсәлектәре

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһының социаль партнерлығын тормошҡа ашырыу үҙенсәлектәре:

1) партнер ойошмалар вәкилдәренең айырым саралар (асыҡ ишектәр көнө, дәүләт байрамдары, тантаналы саралар һәм башҡалар) үткәреүҙә ҡатнашыуы: ойошмағыҙҙың уның үҙенсәлеген сағылдырған социаль партнерлыҡты тормошҡа ашырыу үҙенсәлектәренә баһа бирегеҙ. Ҡуйығыҙ: юҡ

2) өҫтәмә белем биреү сиктәрендә уҡыуҙар үткәреүҙә партнер ойошмалар вәкилдәренең ҡатнашыуы: юҡ

3) Балалар, ата-әсәләр (законлы вәкилдәр) һәм партнер ойошмалар менән берлектә әҙерләнгән тәрбиәүи йүнәлештәге төрлө проекттарҙы тормошҡа ашырыу: юҡ

п.29.3 ФББП МББ

2.7.3. Тәрбиә биреү программаһының ойоштороу бүлеге:

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһында тәрбиәүи процесты кадрҙар менән тәьмин итеү үҙенсәлектәре: Тәрбиәселәр - 3 кеше, 2,5 ставка; музыкаль етәксе - бер үк ваҡытта 1 кеше, 0,5 ставка. Ойошманың социаль партнерҙары тураһында мәғлүмәт: юҡ

Дәүләт-йәмәғәт идара итеү органдары тураһында мәғлүмәт: педагогик совет, дөйөм ата-әсәләр йыйылышы, хеҙмәткәрҙәрҙең дөйөм йыйылышы.

п. 29.4 ФББП МББ

БЕЛЕМ – ТӘРБИӘ БИРЕҮ ЭШЕНДӘ ҠАТНАШЫУСЫЛАР ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАП АЛЫНҒАН ӨЛӨШ

2.1. Парциаль программа "БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһы." белем биреү өлкәләрендә балаларҙы үҫтереүгә йүнәлтелгән:

- "Социаль-коммуникатив үҫеш";
- " Тирә-йүнде танып-белеү үҫеше ";
- " Телмәр үҫеше ";
- "Художестволы-эстетик үҫеш";
- "Физик үҫеш".

2.2. МББФДМС-ның 2.11.2 пункты буйынса Парциаль программа "БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһы." иң тәүҙә балаларҙың ихтыяждарына һәм мәнфәғәттәренә, шулай уҡ мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһы педагогик коллективының мөмкинлектәренә тап килә.

2.3. 2.3 Балаларҙы үҫтереү йүнәлешенә ярашлы белем биреү эшмәкәрлеге һүрәтләмәһе

2.3.1. Белем биреү эшмәкәрлегенең һүрәтләмәһе балаларҙың һайланып ҡуйылған үҫеш йүнәлешенә ярашлы "БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһының" йөкмәткеле бүлегендә күрһәтелгән:

" Социаль-коммуникатив үҫеш ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә – 7-18 биттәрҙә

" Тирә-йүнде танып-белеү үҫеше ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә - 19-32 биттәрҙә

" Телмәр үҫеше ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә -35-50 биттәрҙә

" Художестволы-эстетик үҫеш ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә - 51-75 биттәрҙә

" Физик үҫеш ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә - 76-85 биттәрҙә

2.4. Парциаль программаны (программаларҙы) ғәмәлгә ашырыуҙың вариатив формаларын, алымдарын, ысулдарын һәм сараларын тасуирлау.

"БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү парциаль программаны ғәмәлгә ашырыуҙың вариатив формаларын, ысулдарын, ысулдарын һәм сараларын тасуирлау 86-93 биттәрҙә күрһәтелгән.

2.5. Төрлө төр һәм мәҙәни тәжрибәләрҙең белем биреү эшмәкәрлеге үҙенсәлектәре

"БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү парциаль программала төрлө төрҙәрҙең һәм мәҙәни тәжрибәләрҙең белем биреү эшмәкәрлеге үҙенсәлектәре тасуирлана 86-93 биттәрҙә күрһәтелгән.

2.6. Педагогик коллективтың уҡыусылар ғаиләләре менән үҙ-ара килешеп эш итеү үҙенсәлектәре

БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү парциаль программаһында педагогик коллективтың тәрбиәләнеүселәр ғаиләләре менән үҙ-ара килешеп эш итеү үҙенсәлектәре 87-88 биттәрҙә яҙылған.

2.7. Программа эстәлегенең башҡа характеристикалары, Программа авторҙары күҙлегенән иң мөһимдәре

БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү парциаль программаһының эстәлегенең башҡа характеристикалары, Программа авторҙары күҙлегенән иң мөһимдәре 88-92 биттәрҙә яҙылған.

2.1. «Минең менән һүрәтлә» («Рисуй со мной») исемле парциаль программа белем биреү өлкәләрендә балаларҙы үҫтереүгә йүнәлтелгән:

- "Художестволы-эстетик үҫеш";

2.3. 2.3 Балаларҙы үҫтереү йүнәлешенә ярашлы белем биреү эшмәкәрлеге һүрәтләмәһе

2.3.1. Белем биреү эшмәкәрлегенең һүрәтләмәһе балаларҙың һайланып ҡуйылған үҫеш йүнәлешенә ярашлы "«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программа йөкмәткеле бүлегендә күрһәтелгән:

" Художестволы-эстетик үҫеш ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә - 9 биттә

2.4. Парциаль программаны (программаларҙы) ғәмәлгә ашырыуҙың вариатив формаларын, алымдарын, ысулдарын һәм сараларын тасуирлау.

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программа ғәмәлгә ашырыуҙың вариатив формаларын, ысулдарын, ысулдарын һәм сараларын тасуирлау 9-13 биттәрҙә күрһәтелгән.

2.1. "Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программа"белем биреү өлкәләрендә балаларҙы үҫтереүгә йүнәлтелгән:

- " Телмәр үҫеше ";

2.2. МББФДМС-ның 2.11.2 пункты буйынса "Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында

рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программаһы" иң тәүҙә балаларҙың ихтыяждарына һәм мәнфәғәттәренә, шулай уҡ мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһы педагогик коллективының мөмкинлектәренә тап килә.

2.3. 2.3 Балаларҙы үҫтереү йүнәлешенә ярашлы белем биреү эшмәкәрлеге һүрәтләмәһе

2.3.1. Белем биреү эшмәкәрлегенең һүрәтләмәһе балаларҙың һайланып ҡуйылған үҫеш йүнәлешенә ярашлы **"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программа"**йөкмәткеле бүлегендә күрһәтелгән:

" Телмәр үҫеше ":

- төрлө йәштәге төркөмдәрҙә -293-315 биттәрҙә.

III. ОЙОШТОРОУ БҮЛЕГЕ
МОТЛАҠ ӨЛӨШ

3.1. Программаны тормошҡа ашырыуҙың психологик-педагогик шарттары:

п. 30. ФББП МББ.

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ программаһын уңышлы тормошҡа ашырыу түбәндәге психологик-педагогик шарттар менән тәьмин ителә:

1) Бала саҡты үҙенсәлекле осор булараҡ таныу, һәр баланың ҡабатланмаҫ шәхесен аңлау, уны бар булмышы менән ҡабул итеү; үҫешеүсе шәхескә хөрмәт күрһәтеү; һәр тәрбиәләнеүсенең үҙ мөмкинлектәренә һәм һәләттәренә ышаныс белдереү;

2) Белем биреү процесын ойоштороуҙың яңы формалары менән мәғариф мәсьәләләрен (проект эшмәкәрлеге, белем биреү хәле, мәғариф ваҡиғаһы, балаларҙың әүҙемлек үҙәктәрендәге байыҡтырыу уйындары, мәғариф өлкәләрен интеграциялау сиктәрендәге проблемалы-уҡытыусы хәл-ваҡиғалар) һәм традицион (фронталь, төркөм аҫты, шәхси дәрестәр) хәл итеү. Шуның менән бергә шөғөл уларҙы үҫтереүсе эш, мауыҡтырғыс балалар өсөн ҡаралған; балалар бер йәки бер нисә белем биреү өлкәһен үҙләштереүгә, йәки уларҙы педагогик яҡтан нигеҙләнгән төрлө формалар һәм эш алымдарын ҡулланып интеграциялауға йүнәлтелгән эшмәкәрлек;

3) Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһында белем биреү процесын, шул иҫәптән мәктәпкәсә һәм башланғыс дөйөм белем биреү кимәлдәрен ҡарауҙың күсәгилешлеген тәьмин итеү (элекке үҫеш этаптарында тупланған балалар тәжрибәһенә, белем биреү эше формаларын һәм алымдарын үҙгәртеүгә, өҙлөкһөҙ белем биреүҙең стратегик өҫтөнлөгөнә йүнәлеш - уҡый белеүҙе формалаштырыу);

4) Уҡыусыларҙың йәш һәм индивидуаль психофизик үҫеше спецификаһын (балаларҙың йәш үҙенсәлектәренә тап килгән формаларҙы һәм алымдарҙы ҡулланыу; һәр йәш осоро, социаль үҫеш шарттары өсөн үҙенсәлекле эшмәкәрлек төрҙәре);

5) баланы хис-тойғоға, социаль-шәхси, танып белеү, эстетик яҡтан үҫтереүгә һәм уның шәхесен һаҡлауға булышлыҡ иткән мәғариф мөхитен булдырыу;

6) Өлкәндәрҙең һәр баланың мәнфәғәтенә һәм мөмкинлектәренә йүнәлтелгән һәм уның үҫеш социаль хәлен иҫәпкә алған балалар менән үҙ-ара эш итеүе нигеҙендә белем биреү эшмәкәрлеген төҙөү;

7) белем биреүҙе индивидуалләштереү (шул иҫәптән балаға ярҙам итеү, уның белем биреү траекторияһын төҙөү) һәм педагогик диагностика (мониторинг) һөҙөмтәләренә нигеҙләнгән балалар төркөмө менән эште оптималләштереү;

8) Төп белем биреү программаһы булған балаларға, шул иҫәптән махсус психологик-педагогик алымдар, мәктәпкәсә белем алыуға, ошо балаларҙы, шул иҫәптән инклюзив белем биреүҙе ойоштороу ярҙамында социаль үҫтереүгә булышлыҡ иткән алымдар, аралашыу һәм шарттар нигеҙендә һаулыҡ мөмкинлектәре сикләнгән балаларға иртә коррекция ярҙамы күрһәтеү;

9) ата-әсәләр һәм профессиональ берләшмәләрҙең ихтыяждарын асыҡлау һөҙөмтәләре нигеҙендә белем биреү эшмәкәрлеген камиллаштырыу;

10) балаларҙы уҡытыу, тәрбиәләү һәм үҫтереү, уларҙың һаулығын һаҡлау һәм нығытыу мәсьәләләрендә ата-әсәләргә (законлы вәкилдәргә) психологик, педагогик һәм методик ярҙам;

11) ата-әсәләрҙе (законлы вәкилдәрҙе) белем биреү программаһын тормошҡа ашырыу процесына йәлеп итеү һәм уҡыусыларҙың белем биреү ихтыяждарына һәм мөмкинлектәренә ярашлы хеҙмәттәшлек мөнәсәбәттәрен төҙөү;

12) уҡытыусының, уҡыусыларҙың ата-әсәләренең (законлы вәкилдәренең) психологик-педагогик белем алыуын формалаштырыу һәм үҫтереү;

13) Федераль программаны тормошҡа ашырыу процесында мәғариф мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусыларҙың даими психологик-педагогик оҙатыуы, уның йөкмәткеһенең, йүнәлештәренең һәм формаларының вариативлығын тәьмин итеү; ата-әсәләр һәм профессиональ берләшмәләрҙең талаптарына ярашлы;

14) төрлө социаль институттар (мәғариф, мәҙәниәт, физкультура һәм спорт өлкәләре, башҡа социаль-тәрбиә биреү системаһы субъекттары менән үҙ-ара эш итеү), заманса педагогик практика һәм ғаилә менән талап ителгән үҙ-ара эш итеү формаларын һәм алымдарын файҙаланыу, бөтә яҡтарҙың берлектәге социаль әһәмиәтле эшмәкәрлектә ҡатнашыуы;

15) социаль мөхиттең, социумдың киң мөмкинлектәрен шәхесте үҫтереү, уны социалләштереү процесын камиллаштырыу өсөн өҫтәмә сара буларaҡ ҡулланыу;

16) мәғариф эшмәкәрлегенә йәлеп ителгән ғаиләләргә, шулай уҡ киң йәмәғәтселеккә Федераль программа тураһында мәғлүмәт биреү;

17) Федераль программаны тикшереү, уны бойомға ашырыуҙы тәьмин иткән материалдарҙы эҙләү, файҙаланыу өсөн мөмкинлектәрҙе тәьмин итеү.

3.2. Программаны тормошҡа ашырыуҙы матди-техник яҡтан тәьмин итеү

Мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһында уҡыусыларҙың (шул иҫәптән сәләмәтлек мөмкинлектәре сикләнгән һәм инвалид балаларҙың) бөтә төр тәрбиә һәм белем биреү эшмәкәрлеге, педагогик, административ һәм хужалыҡ эшмәкәрлеге өсөн кәрәкле ҡорамалдар бар:

1) балаларға уйын аша белем биреүҙе, аралашыуҙы, танып белеү-тикшеренеү эшмәкәрлеген һәм өлкәндәр, башҡа балалар ҡатнашлығында балаларҙың әүҙемлеген тәьмин итеүсе дәрестәр һәм проекттар өсөн биналар:

2) административ биналар, методик кабинет:

3) белгестәр менән шөғөлләнеү өсөн биналар (уҡытыусы-логопед, уҡытыусы-дефектолог, педагог-психолог): юҡ

4) физик һәм психологик һаулыҡты һаҡлауҙы һәм нығытыуҙы тәьмин иткән биналар, шул иҫәптән медицина кабинеты: физик һәм психологик һаулыҡты һаҡлау һәм нығытыуҙы тәьмин иткән, шул иҫәптән медицина кабинеты

5) Төҙөлгән территория һәм хәрәкәт итеү өсөн йыһазландырылған участкалар: Формаланған биләмә һәм хәрәкәт итеү өсөн йыһазландырылған участкалар

6) өҫтәмә биналар (балалар китапханаһы һәм видеотека, компьютер-уйын комплексы, дизайн-студия һәм театр студияһы, оҫтахана, мультстудия һәм кванториум, игротека, ҡышҡы баҡса, аудиовизуаль һәм компьютер комплекстары, ДО территорияһында экологик һуҡмаҡ, музей, тренажер залы, фито-бар, сауна һәм тоҙҙар китапханаһы) һәм өҫтәмә рәүештә төҙөлгән биналар (ҡабул итеү бүлмәһе) бар.

Бина төрҙәре	**Төп тәғәйенләнеше**	**Йыһазландырыу**
Предметлы-үҫтереүсе мөхитте		
Коридор	- Хеҙмәткәрҙәр һәм ата-әсәләр өсөн мәғлүмәт	- Ата-әсәләр өсөн стендтар, визитка. - Хеҙмәткәрҙәр өсөн стенд
Участоктар	- Саф һауала йөрөү, күҙәтеүҙәр; - Уйын эшмәкәрлеге; - үҙ аллы хәрәкәт эшмәкәрлеге - Хеҙмәт эшмәкәрлеге.	- Бөтә йәш төркөмдәре өсөн саф һауала йөрөү майҙансыҡтары. - Уйын, функциональ, спорт һәм ҡорамалдар.

		- Физкультура майҙансығы. - юл хәрәкәте ҡағиҙәләре менән таныштырыу өсөн юлдар - Баҡса, клумбалар. Экологик һуҡмаҡ
Физкультура майҙансығы	- Физик культура буйынса ойошторолған белем биреү эшмәкәрлеге, спорт уйындары, ял саралары, байрамдар	- Спорт ҡорамалдары - Спорт уйындары өсөн ҡорамалдар
Группала предметлы-үҫтереүсе мөхит		
Микроцентр «Физкультура мөйөшө»	- Үҙ аллы хәрәкәт эшмәкәрлеген киңәйтеү	-йөрөү, йүгереү, тигеҙлек өсөн ҡорамалдар - һикереү өсөн - Шыуыу, ырғытыу, тотоу өсөн - Для ползания и лазания - Спорт һәм хәрәкәт уйындары өсөн атрибуттар - Традицион бульмаған физкультура ҡорамалдары
Микроцентр «Тәбиғәт мөйөшө»	- Тәжрибә аңын киңәйтеү, уны хеҙмәт эшмәкәрлегендә ҡулланыу.	- Тәбиғәт календаре - Йәш тәҡдимдәренә ярашлы, бүлмә үҫемлектәре - Миҙгелле материалдар - экологик тематикаға стендтар - Макеттар - Тәбиғәт йөкмәткеле әҙәбиәт, һүрәттәр йыйылмаһы, альбомдар - Тәжрибә үткәреү өсөн ябай материал - Дидактик, өйрәтеү һәм экология буйынса уйындар - Хеҙмәт эшмәкәрлеге өсөн инвентарь - Тәбиғи материалдар. - астрономия буынса материал (ст, подг)
Микроцентр «үҫтереү уйындары мөйөшө»	- Балаларҙың аңын сенсор тәжрибәһен киңәйтеү	- Сенсор тәрбиә буйынса дидактик материал - Дидактик уйындар - ө9тәл-баҫма уйындар - Эксперименттар өсөн материалдар
Микроцентр «Төҙөлөш оҫтаханаһы»	- Йәшәү, донъяны танып белеү эшмәкәрлеге тәжрибәһен продуктивҡа әйләндереү. Ҡул өңталығын, ижад ү9тереү. Ижадсылар позицияларын булдырыу	- өҫтәл төҙөлөш материалдары - Пластмасс конструкторҙар (кесе йәш-ҙур деталдәр менән) - Металл деталдәр менән конструкторҙар - өлкән йәштәгеләр - Бөтә төр схема һәм моделдәр өсөн конструктор – өлкән йәштәгеләр - Йомшаҡ төҙөлөш - модулле уйын - кесе йәштән - Транспорт уйынсыҡтары - Схема, иллюстрациялар айырым ҡоролмалар (күпер, йорттары, корабль,

		самолет һ. б.).
Микроцентр «Уйын зонаһы»	- Бар тирә-яҡ донъя тураһында белем алыу һәм уйында тормошҡа ашырыу. Тормош тәжрибәһе туплау	- Сюжет уйындары өсөн атрибутика («Ғаилә», «Больница», «Магазин», «Мәктәп», «Бөҙрәхана», «Почта», «Космонавт», «Китапхана», «Ателье») - Предмет - урынбаҫары
Микроцентр «Хәүефһеҙлек мөйөшө»	- Тәжрибә аңын киңәйтеү, уны көндәлек эшмәкәрлегендә ҡулланыла.	- профилактикалау буйынса дидактик, өҫтәл уйындары - юл саты, ҡала, райондар макеты - Юл билдәләре - Юл хәрәкәте ҡағиҙәләре тураһында әҙәбиәт
Микроцентр «Тыуған яҡты өйрәнеү мөйөшө»	- Баланы9 тыуған яҡҡа ҡарашын киңәйтеү, тәжрибәһен туплау	- Башҡортостан республикаһы дәүләт символикалары - Рус һәм башҡорт кейем өлгөһө - Күргәҙмә материал: альбом, картиналар һ. б. фотоиллюстрация
Микроцентр «Китап мөйөшө»	- Үҙ аллы китап менән эшләү оҫталығын формалаштырыу, «таба» мәғлүмәт таба белеү	- Баланың йәшенә ярашлы, балалар нәфис әҙәбиәте - Нәфис әҙәбиәт - Нәфис әҙәбиәт, тирә-яҡ донъя менән танышыу һәм белем биреү эшмәкәрлеге буйынса иллюстрациялар - рәссам – иллюстраторҙар тураһында материалдар - шағир, яҙыусы портреттары (өлкән йәштәге) - Тематик күргәҙмәләр
Микроцентр «Театр мөйөшө»	- Балалар ижади һәләтен үҫтерә, үҙен күрһәтергә ынтылышы уйын-драматизация	- Ширма - Костюм элементтары - Төрлө театр төрҙәре (йәшенә ярашлы) - Предмет декорациялар
Микроцентр «Ижад оҫтаханаһы»	- Йәшәү, донъяны танып белеү эшмәкәрлеге тәжрибәһен продуктивҡа әйләндереү. Ҡул һәләтен, ижадты ү9тереү. Ижадсылар позицияларын булдырыу	- Төрлө форматтағы, төрлө формалағы, төрлө төҫтәрге ҡағыҙ - Етерлек күләмдә төҫлө ҡәләм, буяу, бумала, сепрәк, пластилин (стека, әүәләгәндә өсөн таҡта) - Төҫлө ҡағыҙ һәм ҡатырға - етерлек кимәлдә ҡайсы, елем, клеенка, сепрәк, аппликация өсөн салфеткалар - Бросовый материалдар (фольга, кәнфитфантигы һ. б. - Күргәҙмә, ата-әсәләр һәм балаларҙың уртаҡ эше өсөн эш урындарын - Альбом - раскраска - Открыткалар йыйылмаһы, һүрәттәр, альбомдар һәм иллюстрацияларҙың менән китап, предметлы һүрәттәр - Халыҡ – ҡулланма сәнғәте әйбере
Микроцентр	- үҙаллылыҡ -ритмик эшмәкәрлектә	- Балалар музыка ҡоралдары

«Музыка мөйөшө»	ижади һәләттәрен үҫтереү	- Композиторҙар портреттары (өлкән йәштәге) - Магнитофон - аудиояҙмалар - Музыкаль уйынсыҡтар - Уйынсыҡ - самоделка - Музыкаль - дидактик уйындар - Музыкаль - дидактик әсбаптар

3.3. Үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре

Үҫтереүсе предмет-киңлек мөхите белем биреү мөхитенең бер өлөшө һәм балаларҙың үҫешен байытҡан фактор булараҡ ҡарала.

Балаларҙың һаулығын һаҡлау һәм нығытыу, уларҙың үҙенсәлектәрен иҫәпкә алыу һәм уларҙың үҫешен төҙәтеү мөмкинлектәренә ярашлы, ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ - БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ уйын, коммуникатив, танып белеү-тикшеренеү, двигатель, продуктив һәм башҡа төрлө индивидуаль һәм коллектив эшмәкәрлек төрҙәрен тормошҡа ашырыу мөмкинлеген тәьмин итә..

п.31 ФББП МББ

3.4. Уҡытыу һәм тәрбиә биреү өсөн методик материалдар һәм саралар менән тәьмин ителеү:

п. 33 ФББП МББ

3.5. Көн режимы һәм көн тәртибе

Көн режимы: ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАЛАЛАР БАҠСАҺЫ физиологик нигеҙҙәргә ярашлы, йоҡо киҫеүҙе һәм уяулыҡты рациональ сиратлаштырыуҙы күҙ уңында тота, баланың хәлен яҡшыртыуҙы һәм әүҙемлеген тәьмин итә, яла яғыуҙы һәм яңынан төҙөүҙе иҫкәртә.

Көн тәртибендәге үҙгәрештәр СанПиН ү.ә.һҙң5-әү талаптарын, мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһы программаһын тормошҡа ашырыу шарттарын, мәғариф мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусыларҙың ихтыяжын иҫәпкә алып билдәләнгән.

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ -БАЛАЛАР БАҠСАҺЫның төп компонеттары: йоҡо, асыҡ һауала йөрөү (эшкәртеү), белем биреү эшмәкәрлеге, уйын эшмәкәрлеге һәм үҙ һайлау буйынса ял итеү (үҙ-үҙеңде яҡлау эшмәкәрлеге), ризыҡ ҡабул итеү, шәхси гигиена режимының төп компоненттары булып тора. Һәр компоненттың йөкмәткеһе һәм оҙайлығы, шулай уҡ уларҙың билдәле бер йәш осорондағы роле яңы үҙенсәлектәр һәм үҙенсәлектәргә эйә булып, законлы рәүештә үҙгәрә.

Мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн көндөҙгө дөйөм белем биреү йөкләмәһенең дауамлығы, белем биреү процесын ойоштороу шарттары СанПиН 1.2.3685-21 и СП 2.4.3648-20 тарафынан күҙҙә тотолған талаптарға тап килергә тейеш.

Көн режимы миҙгелле үҙгәрештәрҙе иҫәпкә алып төҙөлә. Йылдың йылы осоронда балаларҙың саф һауала йөрөүенең көндәлек оҙайлығы арта, белем биреү эшмәкәрлеге саф һауала хәрәкәткә (шарттар булғанда) күсерелә

Һалҡын осор

Төркөмдәр	**төрлө йәштәге балалар төркөмө**			**төрлө йәштәге өлкән балалар төркөмө**		
	1.5-2 йәш	**2-3 йәш**	**3-4 йәш**	**4-5 йәш**	**5-6 йәш**	**6-7 йәш**
Өйҙә						
Йоҡонан торғоҙоу, кейендереү, йыуындырыу	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00

Балалар баҡсаһында						
Балаларҙы иртәнге ҡабул итеү (тикшереү, термометрия, ата-әсәләрҙән һорау алыу), уйындар, үҙ аллы эшмәкәрлек	8.00 –8.40	8.00 –8.40	8.00 –8.30	8.00 –8.30	8.00 -8.30	8.00 –8.30
Иртәнге зарядка (гимнастика)			8.30 –8.40	8.30 –8.40	8.30 8.40	8.30 –8.40
Иртәнге ашҡа әҙерлек, иртәнге аш, дежур итеү	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00
Балаларҙың үҙ аллы эшмәкәрлеге	9.15 –9.55/ 10.20-10.45	9.15 –9.55/ 10.20-10.45	9.00-9.25/ 10.10-10.20	9.00-9.25/ 10.20-11.00/ 11.00-11.30	9.00-9.25/ 9.40-10.20	9.00-9.25/ 9.40-10.20
Иртәнге даирә			9.25-9.40	9.25-9.40	9.25-9.40	9.25-9.40
2-се иртәнге аш	9.55-10.10	9.55-10.10	9.55-10.10	10.10-10.20	10.10-10.20	10.10-10.20
1- се дәрес	10.10-10.20	10.10-10.20	9.40-9.55	9.40-10.00	9.40-10.05	9.40-10.10
Дәрестәр араһындағы тәнәфес (физкультура минуттары)			9.55-10.30	10.00-10.20	10.05-10.20	10.10-10.20
2- се дәрес			10.30-10.45	10.20-10.40	10.20-10.45	10.20-10.50
Дәрестәр араһындағы тәнәфес (физкультура минуттары)				10.40-11.00	10.45-11.00	410.50-11.00
3- се дәрес				11.00-11.20	11.00.11.25	11.00-11.30
Тышҡа сығыуға әҙерлек, саф һауала йөрөү, тыштан инеү.	10.45-12.10	10.45-12.10	10.45-12.10	11.30-12.30	11.30-12.30	11.30-12.30
Төшкө ашҡа әҙерлек, төшкө аш, дежур итеү	12.10- 12.40	12.10- 12.40	12.10-12.40	12.30-13.00	12.30-13.00	12.30-13.00
Йоҡоға әҙерлек, йоҡо.	12.40- 15.00	12.40- 15.00	12.40- 15.00	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00
Балаларҙың яйлап йоҡонан тороуы, һауыҡтырыу һәм гигиена процедуралары	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30
Төштән һуң ҡапҡылап алыуға әҙерлек, төштән һуң ҡапҡылап алыу	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50
дәрестәр	16.00-16.10	16.00-16.10			15.50-16.15	15.50-16.20
Уйындар	15.50-16.00	15.50-16.00	15.50-16.10	15.50-16.20	16.15-16.20	
Киске даирә			16.10-16.20	16.20-16.30	16.20-16.30	16.20-16.30
Тышҡа сығыуға әҙерлек, саф һауала йөрөү, балаларҙың саф һауала әүҙем уяулығы (күсмә уйындар)	16.20-16.45	16.20-16.45	16.20-16.45	16.30-16.45	16.30-16.45	16.30-16.45
Өйгә ҡайтйу	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00
Өйҙә						
Саф 3ауала й0р01.	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00
Өйгә ҡайтыу, киске аш, тыныс уйындар, йыуындырыу	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30
Төнгө йоҡо	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00

йәйге - һауыҡтырыу осор

Төркөмдәр	төрлө йәштәге балалар төркөмө			төрлө йәштәге өлкән балалар төркөмө		
	1-1.5 йәш	2-3 йәш	3-4 йәш	4-5 йәш	5-6 йәш	6-7 йәш
Өйҙә						
Йоҡонан торғоҙоу, кейендереү, йыуындырыу	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00	7.00-8.00
Балалар баҡсаһында						
Балаларҙы иртәнге ҡабул итеү (тикшереү, термометрия, ата-әсәләрҙән һорау алыу), уйындар, үҙ аллы эшмәкәрлек	8.00 –8.40	8.00 –8.40	8.00 –8.30	8.00 –8.30	8.00 -8.30	8.00 –8.30
Иртәнге зарядка (гимнастика)			8.30 –8.40	8.30 –8.40	8.30 8.40	8.30 –8.40
Иртәнге ашҡа әҙерлек, иртәнге аш, дежур итеү	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00	8.40 –9.00
Балаларҙың үҙ аллы эшмәкәрлеге	9.10 –9.35	9.10 –9.35	9.00-9.10	9.00-9.25/ 10.20-10.50	9.00-9.25/ 9.40-10.20	9.00-9.25/ 9.40-10.20
Иртәнге даирә			9.10-9.20	9.25-9.40	9.25-9.40	9.25-9.40
2-се иртәнге аш	9.55-10.10	9.55-10.10	9.55-10.10	10.10-10.20	10.10-10.20	10.10-10.20
дәрестәр	9.35-9.45	9.35-9.45	9.35-9.45	9.40-10.00	10.20-10.45	10.20-10.50
Тышҡа сығыуға әҙерлек, саф һауала йөрөү, тыштан инеү.	9.45-12.10	9.45-12.10	9.45-12.10	10.50-12.30	10.50-12.30	10.50-12.30
Төшкө ашҡа әҙерлек, төшкө аш, дежур итеү	12.10- 12.40	12.10-12.40	12.1-12.40	12.30-13.00	12.30-13.00	12.30-13.00
Йоҡоға әҙерлек, йоҡо.	12.40- 15.00	12.40-15.00	12.40-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00
Балаларҙың яйлап йоҡонан тороуы, һауыҡтырыу һәм гигиена процедуралары	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30	15.00-15.30
Төштән һуң ҡапҡылап алыуға әҙерлек. Төштән һуң ҡапҡылап алыуға әҙерлек, төштән һуң ҡапҡылап алыу	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50	15.30-15.50
Киске даирә			15.50-16.00	15.50-16.00	15.50-16.00	15.50-16.00
Уйындар	15.50-16.00	15.50-16.00				
Тышҡа сығыуға әҙерлек, саф һауала йөрөү, балаларҙың саф һауала әүҙем уяулығы (күсмә уйындар)	16.00-16.45	16.00-16.45	16.00-16.45	16.00-16.45	16.00-16.45	16.00-16.45
Өйгә ҡайтыу	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00	16.45-17.00
Өйҙә						
Саф һауала йөрөү.	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00	17.00-19.00
Өйгә ҡайтыу, киске аш, тыныс уйындар, йыуындырыу	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30	19.00-20.30
Төнгө йоҡо	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00	20.30-7.00

3.6. Тәрбиәүи эштәрҙең календарь планы (традицион ваҡиғалар, байрамдар, саралар)

п. 36.4. ФББП МББ

ҒИНУАР

- іҫке яңы йыл

ФЕВРАЛЬ

- 21 февраль: Халыҡ-ара туған тел көнө;
- 23 февраль: Ватанды һаҡлаусылар көнө.
- кышкы нардуган

МАРТ

- 8 март: Халыҡ-ара ҡатын-ҡыҙҙар көнө;

АПРЕЛЬ

- 12 апрель: Космонавтика көнө;

МАЙ

- 1 май: Яҙ һәм Хеҙмәт байрамы;
- 9 май: Еңеү көнө;
- Һабантуй

ИЮНЬ

- 1 июнь: Балаларҙы яҡлау көнө;
- 12 июнь: Рәсәй көнө;

ИЮЛЬ

- 8 июль: Ғаилә, мөхәббәт һәм тоғролоҡ көнө.

АВГУСТ

- 22 август: Рәсәй Федерацияһының Дәүләт флагы көнө;

СЕНТЯБРЬ

- 1 сентябрь: Белем көнө;
- 27 сентябрь: Тәрбиәсе һәм бөтә мәктәпкәсә хеҙмәткәрҙәр көнө.

ОКТЯБРЬ

- 1 октябрь: Халыҡ-ара ололар көнө; Халыҡ-ара музыка көнө;
- 5 октябрь: Уҡытыусылар көнө;

НОЯБРЬ

- 4 ноябрь: Халыҡтар берҙәмлеге көнө;
- Ноябрҙең һуңғы йәкшәмбеһе: Рәсәйҙә Әсә көнө;

ДЕКАБРЬ

- 12 декабрь: Рәсәй Федерацияһы Конституцияһы көнө;
- 31 декабрь: Яңы йыл.

БЕЛЕМ – ТӘРБИӘ БИРЕҮ ЭШЕНДӘ ҠАТНАШЫУСЫЛАР ТАРАФЫНАН ҺАЙЛАП АЛЫНҒАН ӨЛӨШ

3.1. Парциаль программаның матди-техник тәьминәт расписаниеһы

"БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһының" матди-техник тәьминәт расписаниеһы 6-85 биттәрҙә бирелгән.

3.2. Методик материалдар һәм уҡытыу, тәрбиәләү саралары менән тәьмин ителеүҙе тасуирлау

"БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһының" методик материалдар һәм уҡытыу, тәрбиәләү саралары менән тәьмин ителеүҙе тасуирлау 6-85 биттәрҙә бирелгән.

3.3. Үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре

БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһының" үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре 6-85 биттәрҙә бирелгән

3.4. Парциаль программаны тормошҡа ашырыуҙың кадрҙар шарттары

БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһын" тормошҡа ашырыуҙың кадрҙар шарттары бирелмәгән.

БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ” мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһын" тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итә.

3.1. Парциаль программаның матди-техник тәьминәт расписаниеһы

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программаһының матди-техник тәьминәт расписаниеһы 15 биттә бирелгән.

3.2. Методик материалдар һәм уҡытыу, тәрбиәләү саралары менән тәьмин ителеүҙе тасуирлау

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программаһының методик материалдар һәм уҡытыу, тәрбиәләү саралары менән тәьмин ителеүҙе тасуирлау 5-14 биттәрҙә бирелгән.

3.3. Үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программаһында үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре бирелмәгән.

3.4. Парциаль программаны тормошҡа ашырыуҙың кадрҙар шарттары

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программа тормошҡа ашырыуҙың кадрҙар шарттары бирелмәгән.

«Минең менән һүрәтлә» («Рисуй с мной») исемле парциаль программаһы тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итә.

3.1. Парциаль программаның матди-техник тәьминәт расписаниеһы

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программаның" матди-техник тәьминәт расписаниеһы 293-295 биттәрҙә бирелгән.

3.2. Методик материалдар һәм уҡытыу, тәрбиәләү саралары менән тәьмин ителеүҙе тасуирлау

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программаның" методик материалдар һәм уҡытыу, тәрбиәләү саралары менән тәьмин ителеүҙе тасуирлау 295-297 биттәрҙә бирелгән.

3.3. Үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программаның" үҫешеүсе предмет-киңлек мөхитен ойоштороу үҙенсәлектәре бирелмәгән.

3.4. Парциаль программаны тормошҡа ашырыуҙың кадрҙар шарттары

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программаны" тормошҡа ашырыуҙың кадрҙар шарттары бирелмәгән.

"Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программа" тормошҡа ашырыуҙы тәьмин итә.

.

IV. ҠЫҪҠАСА ПРЕЗЕНТАЦИЯЛАУ

4.1. Дөйөм мәғлүмәт

ӘБДРӘШИТ АУЫЛЫ БАШЛАНҒЫС МӘКТӘБЕ-БАЛАЛАР БАҠСАҺЫның мәктәпкәсә белем биреү программаһы программаһы Федераль дәүләт мәктәпкәсә белем биреү стандартына ярашлы әҙерләнгән. Рәсәй Мәғариф һәм фән министрлығының 17.10.2013-сө 1155-се бойороғо (уртаса 8.11.2022) һәм Рәсәй Федерацияһы Мәғариф министрлығының 1028-се бойороғо (артабан - ФББП МББ) менән раҫланған Мәктәпкәсә белем биреү федераль программаһы.

4.1. Программаның маҡсаттары һәм бурыстары

Маҡсат - Рәсәй халҡының рухи-әхлаҡи ҡиммәттәре, тарихи һәм милли-мәҙәни традициялар нигеҙендә йәш һәм шәхси үҙенсәлектәрен иҫәпкә алып, мәктәпкәсә балалыҡ осоронда баланы төрлө яҡлап үҫтереү (п 4.1 ФББП МББ).

1.1. **"БАШҠОРТОСТАН – ТЫУҒАН ИЛЕМ" мәктәпкәсә йәштәге балалар өсөн Башҡортостан Республикаһын өйрәнеү программаһының маҡсаты һәм парциаль программаны тормошҡа ашырыу бурысы** мәктәпкәсә йәштәге балалар ойлшмаһында Башҡортостан Республикаһының милли-мәҙәни, климатик, социаль-иҡтисад шарттары менән таныштырып, төбәк милли мәҙәниәте иамырҙарына йәлеп итеү.

Бурыстары:

- балала Ватанына, еренә, халҡына һәм үҙенең яҡындарына хөрмәт, һөйөү тойғоһо формалаштырыу;
- төбәктә йәшәгән үҙ милләте мәҙәниәте, ғөрөф-ғәҙәттәренә, йолаларына ихтирам үҫтереү, балала кешелек ҡиммәттәре, изгелек, дөрөҫлөк, ғорурлыҡ, иғтибарлыҡ, хәстәрлек, толерантлыҡ, илһөйәрлек сифаттарын тәрбиәләү;
- тыуған ыҡтың тәбиғәте, тарихы тураһында күберәк мәғләмәт алырға ынтылыш һәм уның матурлығын, хозурлығын аңлай, күрә белеүҙе үҫтереү;

Баланың үҫешен, һаулығын һаҡлау, нығытыу мәсьәләләре буйынса ата-әсәләрҙең психологик-педагогик белемен күтәреүҙә ыңғай ғаилә тәжрибәһен ҡулланыу;

- башланғыс дөйөм һәм мәктәпкәсә белем биреүҙең маҡсат, бурыстарының күсәгилешлеген тәьмин итеү.

1.2. **«Минең менән һүрәтлә» парциаль программаһының маҡсаты һәм парциаль программаны тормошҡа ашырыу бурысы**

Программаның маҡсаты - художестволы-эстетик үҫеш һәм һынлы эшмәкәрлек ярҙамында бәләкәй балаларҙың төрлө яҡлы үҫеше, шулай уҡ элементар һынлы оҫталыҡты һәм оҫталыҡты үҫтереү.

Төп бурыстары: 1. Элмәлә һәм һүрәт төшөрөүҙә элементар һынлы оҫталыҡтың үҫеше, әйберҙәрҙең төҫө һәм формаһы, буяуҙарҙың үҙенсәлектәре, ҡәләмдәр һәм пластик массалар тураһында башланғыс белемдең формалашыуы. 2. Иң ябай художестволы образ булдырыу өсөн төрлө художество материалдары менән балалар эксперименты өсөн шарттарҙы ойоштороу. 3. Балаларҙы төрлө художестволы тасуирлау саралары (биш, һыҙат, нөктә, мисәт) менән таныштырыу.

1.3. **Мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларында рус телен өйрәнеү буйынса парциаль программаһының" маҡсаты һәм парциаль программаны тормошҡа ашырыу бурысы**

Программаның маҡсаты - балалар баҡсаларында рус телен уҡытыу - балаларҙың үҙ фекерен үҫтереү һәм шәхес булараҡ мәктәпкәсә белем биреү менән бергә һөйләшеү телмәрен үҫтереү

Рус теленә мәктәпкәсә йәштәге балаларҙы уҡытыу бурысы: һүҙ составындағы бөтә өндәрҙең һәм тауыштарҙың дөрөҫ әйтелешен, телмәрҙең өгөтләү һәм интонация күнекмәләрен формалаштырыу; - ярашлы уйын шарттары аша лексик күләмде тәьмин итеү; - балаларҙы рус телен өйрәнеүҙең ошо этабы өсөн тәғәйенләнгән грамматик формалары менән таныштырыу; һорауҙарға яуап биреү һәм һорауҙарға яуап биреү, һорауҙарға яуап биреү һәм һорауҙарға яуап биреү.

Ойошманың программаһы түбәндәге бүлектәрҙе үҙ эсенә ала:

Ойошманың маҡсатлы бүлеге ойошманың маҡсаттарын, бурыстарын, принциптарын, Программаны үҙләштереү һөҙөмтәләрен, алдан билдәләнгән һөҙөмтәләргә өлгәшеүҙе педагогик диагностикалауға алымдарҙы аса;

Һәр белем биреү өлкәһе буйынса балаларҙың бөтә йәш төркөмдәре өсөн мәғариф эшмәкәрлеге бурыстарын һәм йөкмәткеһен, коррекциялау-үҫтереү эшенең йүнәлештәрен, тәрбиә биреү эш программаһын үҙ эсенә ала;

Ойоштороу бүлегендә Программаны тормошҡа ашырыуҙың психологик-педагогик һәм кадрҙар шарттары, уның матди-техник тәьминәте, мәктәпкәсә төркөмдәрҙә көн тәртибе һәм тәртибе, тәрбиәүи эш планы һүрәтләнә.

Өҫтәмә бүлектә ойошма программаһының ҡыҫҡаса презентацияһы урын алған.

4.2. **Ойошма программаһы йүнәлтелгән йәш һәм башҡа балалар категориялары**

Ойошманың программаһы уның ыңғай социалләшеүе, шәхси үҫеше, башланғысты һәм ижади һәләттәрен өлкәндәр һәм тиҫтерҙәре һәм ярашлы эшмәкәрлек төрҙәре (уйындар, танып белеү һәм тикшеренеү эшмәкәрлеге, ижади әүҙемлек формаһында) менән хеҙмәттәшлек итеү өсөн мөмкинлектәр асҡан, балаларҙы социалләштереү һәм социалләштереү системаһын булдырыу өсөн шарттар булдырыуға йүнәлтелгән.

Бөтә төркөмдәр һаны: 1

Төрлө йәштәге төркөмдәр һаны: 1

Төркөмдәрҙең йүнәлеше тураһында мәғлүмәт:

- Дөйөм үҫтереүсе төркөмдәр һаны: 1

Эш режимы һәм төркөмдәр һаны:

4.3. **Белем биреү мөнәсәбәттәрендә ҡатнашыусылар төҙөгән өлөштө характерлай**

Программаның вариатив формалары, алымдары, ысулдары һәм уны тормошҡа ашырыу саралары:

п.23 ФББП МББ

4.4. **Педагогия коллективының балалар ғаиләләре менән үҙ-ара йоғонто яһау статистикаһы**

Программаның вариатив формалары, алымдары, ысулдары һәм уны тормошҡа ашырыу саралары:

п.26 ФББП МББ;

6-сы бүлек Мәктәпкәсә йәштәге балаларҙың ата-әсәләре менән мәктәпкәсә белем биреү ойошмаһын үҙ-ара эш итеү // Мәктәпкәсә белем биреү федераль белем биреү программаһына ярашлы, мәктәпкәсә белем биреү учреждениеларының мәғариф эшмәкәрлеген планлаштырыу һәм тормошҡа ашырыу буйынса методик тәҡдимдәр. РФ Мәғариф министрлығы, 2023 йыл.